

STOCKHOLM

ABF Stockholm

FÖRÄNDRING SEDAN 1916 • VERKSAMHET 2016

ABF

BILDNING & KULTUR

ABF-HUSET

ABF STOCKHOLM • BIRKAGÅRDENS FOLKHÖGSKOLA

Innehåll

Ordförande Teres Lindberg	6
100 år av rörelse	8
ABF Stockholm 100 år: 17 personliga betraktelser	12
Ändamål & Vision	13
Studieombudsman Håkan Wiclander	18
Året i korthet	20
Året i siffror	22
Vår organisation	24
På medlemmarnas uppdrag: Styrelse och medarbetare	28
Medlemsorganisationer	31
Folkbildningen	34
Projekt: Asylverksamheten	36
Öppen publik verksamhet	39
Medlems- och samarbetsorganisationer	41
Scenkonst, film och musik	43
Kontakttolkutbildningar	45
Vuxenutbildningen	46
Komvux	48
SFI	49
ELVIRA Kunskapsutveckling	52
Restaurang Cirkeln	54
Hållbar utveckling	55
Kvalitetsarbete	56
Årets resultat – en avslutande kommentar	61
Kolofon	66

17 PERSONLIGA BETRAKTELSE

Helén Pettersson	13
Göran Eriksson & Bengt Göransson	16
Maria Bosdotter & Kjersti Bosdotter	26
Karl-Petter Thorwaldsson	30
Somar al Naher	33
Mohab Asaad	37
Ann Lagerström	38
Seher Yilmaz	40
Roger Mogert	42
Sonja Schwarzenberger	44
Anna Ekström	50
Anders Ygeman	53
Christine Bylund	57
Carl Tham	59
Filip Wijkström	60

**ABF Stockholm är en
idé- och värdeburen
organisation som med
ett brett bildningsutbud
och mötesplatser för
kultur och samhällsaktuella
frågor ska göra kunskap
tillgänglig för alla.**

A young woman with long dark hair is smiling and looking towards the camera. She is resting her chin on her hand. She is wearing a dark blue sweater with a grey cuff. The background is a blurred lecture hall with wooden desks and a whiteboard.

**” Att lära innebär
att vara beredd
att ta steget till
ett möte som
förändrar ...**

**...därför befinner sig
ABF Stockholm i
ständig rörelse.**

A portrait of Teres Lindberg, a woman with reddish-brown hair pulled back, wearing a grey zip-up jacket with multiple pockets and a small red ABF logo on the collar. She is standing in front of a dark blue wall with a white grid pattern. The text "Teres Lindberg" and "Ordförande" is overlaid on the right side of the image.

Teres Lindberg

Ordförande

ORDFÖRÄNDEN
I ABF STOCKHOLM

1916	Karl Kilbom
1920	Gottfrid Eriksson
1921	J. S. Nyberg
1929	Emil Malmborg
1940	Thorvald Karlbom
1948	Gunnar Dalander
1952	Olle Hansson
1965	Sven Forslund
1973	Lars Ahlvarsson
1976	Ingvar Bogren
1978	Svante Sjöström
1998	Bertil Karlberg
2000	Lars Forssell
2007	Lasse Åsberg
2011	Teres Lindberg

Det är i mötet människor emellan världen förändras. Att vi går samman för att förändra är både magiskt och viktigt. Som ordförande för ABF Stockholm känner jag både kamplust och ödmjukhet över att verka i den kraft som människor tillsammans kan utgöra. Att få människor växa och ta plats är själva essensen av den roll ABF spelat i går, idag och i morgon.

ABF Stockholm har i 100 år spelat en roll i samhället som förändringskraft.

Arbetarnas bildningsförbund uppstod i en tid då utbildningssystemet var relativt odemokratiskt och format av och för överheten, där det stora flertalet av befolkningen var uteslagna från all utbildning utöver den sexåriga folkskolan. Genom oss har människor fått möjlighet att läsa, diskutera och lära sig sådant som tidigare varit reserverat för några få. Vi har alltid låtit våra deltagare själva forma innehållet i bildningsverksamheten – vi har svarat mot verkligt behov.

Bildning är den sammanbindande länken för samhällsförändring! Det handlar i grunden om insikten om varje individs eget ansvar för att förändring ska ske och tron på att vi tillsammans har förmåga att förändra världen. Det är vår sprängkraft. Här har vi spelat roll som kraftstation, kunskapsförmedlare och katalysator i 100 år och vi fortsätter med detta. Vi krok armar med våra medlemsorganisationer och vänner i arbetarrörelsen för att göra Stockholm till en mer jämlik, öppen och rättvis stad.

Dagens utmaningar är på många sätt desamma som för 100 år sedan. Vår övertygelse om att samhället mår bäst med fria och jämlika individer, fritt från diskriminering och utan klass- och könsskillnader ligger fast.

Jag är otroligt stolt över vad arbetarrörelsen åstadkommit inom ABF Stockholm. Tacksam för alla dem som under de 100 år som passerat hängivet, övertygande och enträget förflyttat oss framåt och antagit samhällsutmaningarna.

Även om vi i dag firar 100 år av framgång så kommer vi aldrig nöjt luta oss tillbaka, vår samtid förändras och utvecklas ständigt och vi måste anpassa våra metoder – med full fart framåt!

Vi befinner oss mitt i den digitala revolutionen, i en tid där utvecklingen går fortare än vi själva riktigt förstår. I "onelinernas" tidevarv, där det som inte ryms inom Twitters 140 tecken inte tycks vara värt att sägas, där tempot är högt och flödet av "likes" och snabba ställningstaganden till vad man vill dela, kommentera eller ignorera aldrig tycks sina.

Men också i en tid där vedertagen kunskap ifrågasätts och alternativa fakta presenteras för att uppnå politiska syften. Där utvecklingen av algoritmer sällar bort fakta och åsikter som inte bekräftar det jag redan visste. Den utvecklingen skapar en ökad polarisering där olika grupperingar inte förstår varandra, där åsikter inte möts och diskuteras. I stället bekräftas enskilda uppfattningar av likasinnade och mötesplatserna blir allt mer kommersiella där åsikter aldrig bryts. I den tiden behövs ABF Stockholm mer än någonsin: Åsikter behöver stötas och blötas och vi ska fortsätta att ta den demokratiska utmaningen på allvar.

Genom folkbildning öppnar vi ögonen. Vi vågar ta plats. Vi förstår vår förmåga och spanner bågen. I mötet med andra vidgas våra vyer. Rädslan för det okända avtar och vi får lättare att förstå vår egen och andras roll i världen. Vi får lättare att värdera nyheter och fakta. För när vi förstår och kan tolka vår omvärld kan vi se strukturer som gör oss till enbart publik. En medvetenhet som spränger vallar och som gör oss till subjekt. Till medborgare. Till medmänniskor.

Bildning sitter inte främst i hjärnan utan i hjärtat. Vi kan som människor fylla våra huvuden med teoretisk kunskap och examina på papperet. Men om vi inte förmår att använda den, dra slutsatser

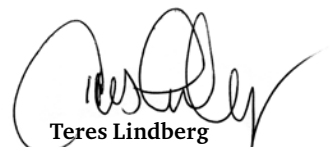
och möta det okända, kommer vi heller inte att utvecklas. Då har vi inte lärt av våra egna och andras erfarenheter.

Hos oss på ABF Stockholm lever denna övertygelse starkt och den präglar all verksamhet. In i studiecirkeln, på föreläsningssalens scen, vid skolbänken på SFI, i föreningslokalerna, på Sveavägen och alla de andra 700 platserna där vi varje år tillsammans med deltagarna skapar lärande mötesplatser. I styrelserummet är denna övertygelse ett bärande fundament, ett kall som delas av såväl styrelse som medarbetare och ideellt engagerade.

Demokrati och frihet genom kunskap är fortfarande ABF Stockholms uppgift, vi kämpar fortfarande för att ge alla samma möjligheter, oavsett kulturell bakgrund, bostadsort eller ekonomisk situation. Vi fortsätter lyfta kunskapens och kulturens betydelse för ett jämlikt samhälle och stärka individens möjlighet att vara delaktig i samhällsbygget.

100 år har passerat sedan den där dagen i januari 1916

när ideella föreningen ABF Stockholm stiftades. Människor som går samman för att lära och tillsammans förändra – det visste våra stiftare var nyckeln till ett respektfullt och öppet samhälle. Och resan har bara börjat.

Teres Lindberg
Ordförande ABF Stockholm

100 år av rörelse

1916

Lokalavdelningen ABF Stockholm bildas

Den 21 januari 1916, mitt under brinnande världskrig, bildas ABF:s lokalorganisation i Stockholm, idag ABF Stockholm. Närvarande är 38 ombud från 30 arbetarorganisationer. Medlemsavgiften fastställs till 5 öre per år och medlem, dock högst 75 kronor per år och förening.

1927

Kvinnors studieaktivitet

Från och med 1927 förs särskild statistik över kvinnornas andel i studieverksamheten inom ABF. I Stockholm utgör de 25 procent och i landet i sin helhet 19 procent. Redan året därpå ökar andelen markant. Karin Boye leder en litteratursirkel i den aktiva Hembiträdesföreningen där 50 procent av medlemmarna deltar i studieverksamheten.

1921

Höjda röster mot "onyttiga" ämnen

Studieverksamheten inom språkstudier och estetiska ämnen får ökat gehör. Men alla är inte tillfreds med att ABF lockar människor till "onyttiga" studier. Röster höjs för att "engelskan bör avföras ur kursplanen" med motiveringen att det "inte är nödvändigt att arbetare kan säga all right". Viktigare vore en satsning på klasskampen, menar man. Styrelsen har dock en vidare syn på studieverksamhetens målsättning och påpekar värdet av att ABF får kontakt med människor "om det så än skedde med hjälpen av engelskan".

1938

Det hotfulla utrikespolitiska läget föranleder Stockholmsavdelningen att organisera en auditoriumkurs i "nordisk samhörighet" med Föreningen Norden, FCO och Konsum som medarrangörer. Under åtta kvällar lyssnar 1 700 kursdeltagare på statsminister Per Albin Hansson och gästföreläsare från de övriga nordiska länderna.

1922

På arbetsmarknaden är det dåligt ställt med arbetstillfällen. Skaror av hungerande arbetslösa driver omkring utan mål på stadens gator. ABF Stockholm organiserar kurser för arbetslösa med fri utdelning av mjölk och bröd mellan föreläsningarna. Även senare, i samband med den ekonomiska depressionen i början på 1930-talet, görs särskilda satsningar med kurser för arbetslösa.

1933

Politisk oro

Hitler övertar makten i Tyskland. Furugård och Lindholm öppnar nationalsocialistiska filialer i Sverige och anmärkningsvärt många förfrågningar om tyska språkkurser föranleder överläggningar i Folkets Hus. Radiotjänst sänder föreläsningsserier och ABF Stockholm följer upp programmen med organiserade lyssnargrupper.

1956

Estetiska ämnen går framåt

De estetiska ämnesområdena ges ökat utrymme. Drygt 20 procent av verksamheten faller på den estetiska sektorn. Samarbetet med Stadsteatern intensifieras.

1962

Jazzen flyttar in i ABF-huset

1962 öppnar jazzrestaurangen Gyllene Cirkeln i ABF-huset och blir ett vattenhål för jazzälskare. Jazzverksamheten som upphör 1969 blir under sin tid ett centrum för den svenska jazzrevolutionen. Under 60-talet finns även andra kända kulturinstitutioner i huset, som Sveagalleriet – Stockholms största konstgalleri som lockar konstkännare och allmänhet ända in på 80-talet.

1971

Inför FN:s stora miljökonferens i Stockholm diskuterar Tage Erlander, Inga Thorsson och Hans Palmstierna frågan "Kan FN skapa ett internationellt miljöprogram". Z-salen är välfylld.

1961

I mitten av 30-talet blir ABF Stockholm trångbodda på Bryggargatan och får därför anslag av staden till ett nytt studiehem. Arkitekterna Nils Arbom och Helge Zimdal vinner arkitekttävlingen. Efter många förseningar står ABF-huset färdigt 1961 med sin karaktäristiska fasad försedd med blå, lätt skimrande kakelplattor – en kontrast mot övrig bebyggelse längs Sveavägen som domineras av putsade fasader.

1975

Mary Hall var i decennier anställd som cirkelledare i engelska som var det största ämnet under 1970- och 80-talen hos ABF Stockholm. Var sjätte studiecirkel under denna period är en cirkel i engelska.

1969

Intresse för politiska frågor

Aktiviteten kring de politiska frågorna är stor under studieåret 1969–70. 92 grupper studerar "Ökad jämlikhet", 44 politisk ideologi och tio grupper studerar "Plundring, svält, förgiftning". Till denna grupp kan räknas "Ditt val -70", som samlar 300 rådslagsgrupper.

1979

Nytt rekord i antalet samhällscirklar

Under valåret 1979, med sikte på folkomröstningen om kärnkraft i mars året därpå, genomför ABF Stockholm 534 studiecirklar om kärnkraften och dess risker.

100 år av rörelse

1981

Avdelningen startar de första studiecirkelarna i datakunskap efter att ha köpt in ett antal datorer. Kort tid därefter blir datakunskap ett av de största ämnena.

1994

Folkomröstning om Sveriges medlemskap i Europeiska Unionen. 200 studiecirklar genomförs samt ett åttiotal föreläsningar, debatter och seminarier.

1985

ABF Stockholm startar stadsvandringar med guidning i arbetarrörelsens miljöer. Första året hölls ett tiotal stadsvandringar. 31 år senare, 2016, lockas hundratal deltagare till de 300 stadsvandringarna som äger rum under året.

1989

I en rad stora seminarier i en fullsatt Z-sal speglas händelserna i Tyskland, murens fall, Östeuropa och Sovjets sammanbrott.

1994

ELVIRA grundas

ABF Stockholms verksamhet utvidgas med dotterbolaget ELVIRA Kunskapsutveckling AB. Arbetet fokuserar på att stärka och hjälpa människor som står utanför arbetsmarknaden och att höja kompetensen hos den som arbetar.

1990

Fackliga politiska aftonskolan återupptar sin verksamhet efter tio års uppehåll. Kursen för fackligt politiskt aktiva medlemmar startade i början av trettioalet och 2016 är den fortsatt aktiv. Kursen avslutas med en resa ut i Europa.

1999

Kurt Stern, studieombudsman i 21 framgångsrika år, går i pension och uppvaktas av kulturministern med en regeringsmedalj.

2007

ABF Stockholm startar SFI-undervisning i Pahlmans lokaler på Sveavägen och blir en organisation med omfattande vuxenutbildning.

2012

Med fler än 300 000 deltagare i folkbildningsverksamheten når ABF Stockholm en ny toppnotering – ett deltagarantal som fortsätter växa varje år.

2015

ABF-huset öppnar för flyktingar och blir transitboende

Kriget i Syrien har pågått sedan 2011 och flyktingströmmen når sin kulmen i Sverige. Nyrenoverade ABF-huset öppnar sina dörrar för flyktingar som får mat och sovplats – en äkta, solidrisk invigning skriver pressen.

2003

ABF Stockholm startar Komvuxundervisning för första gången och fyller våningsplan 4 i ABF-huset med deltagare inom vuxenutbildningen.

2004

Under ett besök i Stockholm den 24 augusti 2004 talar USA:s första kvinnliga utrikesminister Madeleine Albright i ABF-huset och myntar det numera bevingade:

”

Det finns en särskild plats i helvetet för kvinnor som inte hjälper varandra.

Citatet används idag som ett etablerat begrepp.

2016

100 år efter grundandet ökar antalet medlemsorganisationer i ABF Stockholm. Positionen som idéburen bildnings- och utbildningsorganisation stärks genom förvärv av nya skolenheter, beviljad ansökan om att starta gymnasieskola, en blomstrande föreläsningsscen och en verksamhet i samklang med behoven hos individ och samhälle.

2015

Entréplanet i ABF-huset renoveras efter omfattande förstudie. Foajén döps till Hjärtat och blir en levande mötesplats för hela Stockholm. Ett informationscenter öppnar, restaurang Cirkeln tar plats i hörnet Sveavägen/Kammakargatan och nya besökare hittar till huset och gör det till sitt.

ABF Stockholm 100 år

17 personliga betraktelser

Vad är bildning? Vilken roll har ABF Stockholm spelat? Vad betyder ABF-huset?
Hur ser kommande utmaningar ut och är föreningsliv viktigt?

Vi bad 17 personer dela sina erfarenheter och tankar kring folkbildning, kultur och föreningsliv. Med stolthet presenterar vi dessa röster som tillsammans tecknar en bild av ABF Stockholm.

Helén Pettersson

Tänk om pionjärerna upplevt folkbildningen av idag

Helen Pettersson ➔

**Göran Eriksson
& Bengt Göransson** sid 16

**Maria Bosdotter &
Kjersti Bosdotter** sid 26

**Karl-Petter
Thorwaldsson** sid 30

Somar al Naher sid 33

Ann Lagerström sid 38

Mohab Asaad sid 37

Seher Yilmaz sid 40

Roger Mogert sid 42

**Sonja
Schwarzenberger** sid 44

Anna Ekström sid 50

Christine Bylund sid 57

Carl Tham sid 59

Filip Wijkström sid 60

” Att kliva in i ABF Stockholms lokaler på Sveavägen ger alltid en varm känsla i själen. Denna smältdegel av folkbildning, där det rör sig människor dagar och kvällar igenom, på väg till och från möten, cirklar, och föreläsningar om något som just den personen brinner för och vill lära sig mer om.

Kan det finnas en mer inspirerande miljö än den där alla befinner sig för att man vill, och för att man vill lära mer? Jag önskar att de pionjärer som var med och startade ABF hade fått följa med mig in i de lokalerna idag. De hade varit stolta och förundrade av bredden i utbudet.

Här känns, rent fysiskt, att folkbildningen är levande, aktuell och vibrerande av kraft, och att den fyller en viktig funktion i storstadens kärna likväl som i förorter och glesbygd.

När ABF:s grundare Rickard Sandler redan i början av förra seklet talade om hur viktig roll folkbildningen skulle komma att spela visste han det vi senare fick erfara. Han menade att folkbildningen är att betrakta som lika viktig för framtidens samhälle som det politiska och fackliga arbetet. Så rätt han hade.

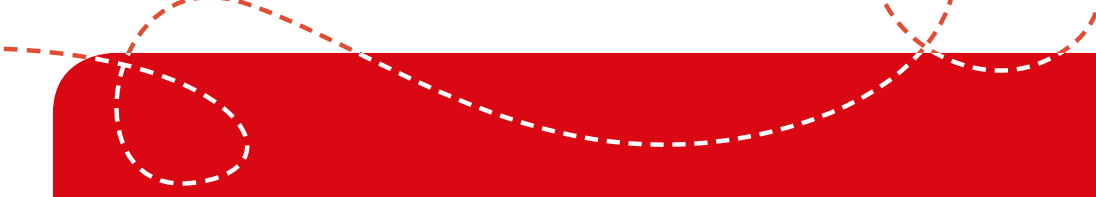
Vi har fått möjligheten att förvalta ett ideologiskt arv som vi ska bära med oss när vi möter vår samtid och vår framtids utmaningar med moderna metoder, målsättningar och verktyg.

Vi har en roll i att bygga ett land där vår gemensamma överenskommelse bygger på att vi inte lämnar någon bakom, inte ser en ovän i en främling, och aldrig ser utanförskapet som permanent. Istället ska vi visa att ABF är ett alternativ för att många människor genom folkbildning, kulturaktiviteter, studiecirklar och genom mänskliga möten bidrar till skapandet av ett samhälle som byggs av människor, för människor.

ABF har varit en stor och viktig del i det folkrörelsesverige som har byggt landet de senaste 100 åren. Låt oss, tillsammans och oförtröttligt, fortsätta vårt arbete för att göra en annan värld möjlig!

Helen Pettersson
Förbundsordförande
Arbetarnas Bildningsförbund

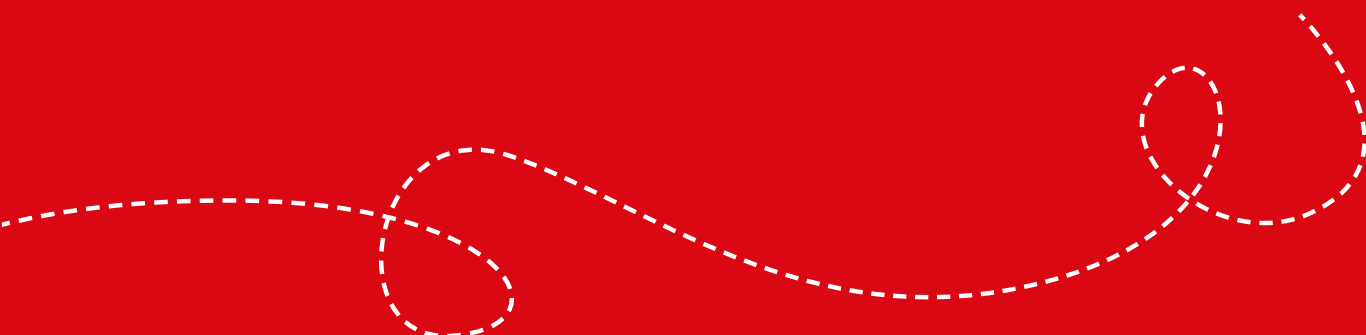
ÄNDAMÅL

Med avstamp i arbetarrörelsens värderingar är ABF Stockholms ändamål att:

- Främja och själv delta i samhällsförändring
- Utbilda anslutna organisationers medlemmar för uppgifter i föreningsliv, arbetsliv och samhälle
- Skapa delaktighet och valfrihet i bildning, utbildning och kulturliv för alla människor.

VISION

Vi vill inspirera människor till livslångt lärande – att med kraften i kunskap, kultur och utbyte av idéer förverkliga drömmar och tillsammans med andra förändra samhället.

I folkbildningens tjänst – igår, idag och imorgon

Göran Eriksson, tidigare chef för ABF Stockholm och anställd i närmare 35 år, och Bengt Göransson, före detta skolminister – tillsammans har de med gediget arbete och stort intresse för folkbildning präglat ABF Stockholm, och därigenom även samhällsutvecklingen, på ett unikt sätt.

”

Göran: Bengt har varit en idealperson som folkbildare. Redan som pojke engagerade han sig i IOGT, som han senare satt i styrelsen för. Han var statsråd i nio år, ett av de mest framgångsrika under efterkrigstiden. Därefter kom han till ABF, var ordförande i ABF-förbundet 1980–82 och företrädde Folkets Husföreningarnas Riksorganisation (FHR) i förbundsstyrelsen 1973–82 och kom till ABF-huset för att arbeta ideellt i 20 år med folkbildning.

Bengt: Man ska inte idealisera för mycket. Jag tog ut min pension och ville göra det som jag tycker är roligt och nyttigt utan att ta betalt. Jag blev på så sätt en fri människa. Då gick jag hit och sa att jag gärna hjälper till, och så fick jag ett arbetsrum på fem trappor. Jag tycker om konkreta uppgifter och att ordna möten.

Bengt Göransson

Det är angeläget. Jag tror att jag har varit en konkret tillgång för ABF-huset. Att jag förstärkte personalgruppen, istället för att bli en belastning och själv kräva service.

Göran: Absolut! Jag bokade lokaler och någon gjorde annonsbladen, men annars gjorde du ju allt. Du tog till och med reda på bankkontonummer när folk skulle ha sina arvoden.

Bengt: Görans plats i ABF-huset är intressant. Han finns överallt! Eller ja, fanns. Hans styrka är att han är praktisk lagd, precis som jag. Han sitter inte och trycker på en knapp och talar om vad andra ska göra.

Göran: Vi har båda varit starkt politiskt engagerade och är intresserade av kultur, litteratur, samhälle och internationella frågor. Missionen har varit tillgänglig kunskap och fri samhällsdebatt för alla, oavsett tillhörighet och ekonomi. Liksom närhetsprincipen. Vi har alltid varit närvarande. I alltifrån att utforma program, ställa i ordning lokaler, sätta på ljuset, plocka med stolarna, hälsa välkomna och leda en frågestund.

Bengt: Det har varit en del i nyckeln till framgång.

Göran: Det är alltid svårt att beräkna hur många som kommer på ett seminarium. Vi har oftast tippat rätt. Bengt, var du med när vi hade Georg Henrik von Wright, den finlandssvenske filosofen här? Som skrev dystopiska böcker om miljöförstöring.

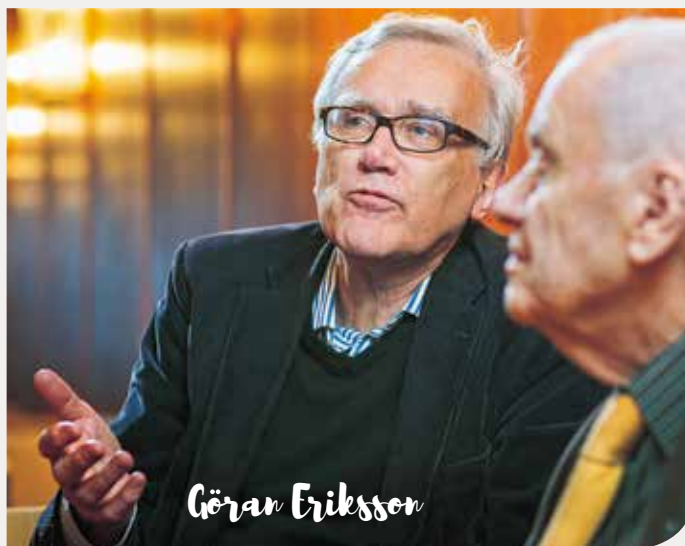
Bengt: Ja, det var jag. Det var 1995.

Göran: Det rasade in anmälningar. Till slut bokade vi stora salen i Folkets hus som tog 1 450 personer. Det stod ytterligare 700 personer i kön. Det såldes böcker för 100 000 kronor på plats.

Jag minns också en rysk dissident som skulle komma hit med tolk 1980. En kollega hade bokat Z-salen

”

Vi har båda varit starkt politiskt engagerade och är intresserade av kultur, litteratur, samhälle och internationella frågor. Missionen har varit tillgänglig kunskap och fri samhällsdebatt för alla, oavsett tillhörighet och ekonomi. Liksom närhetsprincipen.

Göran Eriksson

för 400 personer. Det kom 12 personer. Dissidenten kom inte heller, bara tolken. Det var väl lika bra det. Jag intervjuade tolken om dissidenten. Så det blev ett möte, men det var en skräckfylld upplevelse.

Vad är ni mest stolta över?

Göran: ABF-huset och dess innehåll i tre delar: (1) Studiecirklar och kurser, (2) Formell utbildning och folkhögskola och (3) Kultur – program, föreläsningar och seminarier. Vi har lyckats förena alla delar, utvecklat och fått ekonomi i dem. Huset är en pärla. Vi flyttade hit på senhösten 1960. Men verksamheten finns inte bara i ABF-huset, som många tror. Två tredjedelar äger rum runt om i stan.

Bengt: ABF-husets tillgång är att det är ett konkret och öppet hus, i genuin mening en mötesplats i stor skala.

Göran: I början av 80-talet återupptog vi, efter 20 års paus på grund av att tv-mediet gjort entré, i liten skala de offentliga föreläsningarna, dit man frivilligt går och lyssnar för egen bildnings skull. När Bengt kom, hösten 1991, hade vi 80 föreläsningar. I slutet av 90-talet var vi uppe i uppåt 900 per år!

ABF har förändrats med samhället. Vi var från start djupt förankrade i arbetarrörelsen och samarbetet med de klassiska medlemsorganisationerna. Genom alla decennier fram till 80-talet bedrev vi en tredjedel kunskapsämnen, en tredjedel estetisk verksamhet och en tredjedel samhälls- och föreningskunskap. I dag dominerar den estetiska verksamheten inom folkbild-

ningen. Samtidigt har även verksamheter som vuxenutbildning – och inte minst SFI, vuxit sig allt större. Det visar att ABF Stockholm speglar samhällets utveckling och behov. I det stora hela är studieförbundens relevans i dag mer av en öppen kulturverksamhet. Det är uppenbart.

Hur kan ABF-huset vara aktuellt i alla tider?

Göran: Genom att fortsätta sprida bildning, kunskap och kultur brett! Även om samarbetena och formerna förändras. För 35 år sedan hade vi till exempel 120 studiecirklar i internationella frågor. Nu har vi fyra. Å andra sidan har vi 100 föreläsningar med högkvalificerade talare. Båda formerna behövs. Det har på senare tid spekulerats i hur utvecklingen av internet påverkar. Visst kan vi lägga upp studiecirklar som nätcirklar, men det strider egentligen mot idén om att gruppen möts och samverkar.

Vilka utmaningar väntar framåt?

Göran: En akut utmaning är finansiering. Anslagen från stat och kommun har varit ett måste. En betydande stor del av statsbidragen till studieförbund och samlingslokaler har skurits bort över tid. Jag ser med viss oro på valet nästa år. Samtidigt som en debatt om var folkbildningen är på väg pågå; det vill säga är ett rockband som övar i en källare år efter år folkbildning eller en fritidsverksamhet som ska egenfinansieras?

Bengt: Lusten är viktig i folkbildningssammanhang. Det uppstår ett problem när budgeten överordnas målet. Alla generationer måste ges chansen att erövra sin plats och hålla drömmen om en egen plattform vid liv.

Tillbakablick och framåtanda!

Visst har vi en plikt att bilda oss? Och visst bor frihet och jämlikhet i samma bild? Tankarna om självbildning och medborgarbildning springer ur upplysningens idé om människans möjliga frigörelse genom studier för stegvis samhällsförändring.

”Allas lika värde” betyder därför inte bara att varje människa är född med ett okränkbart lika värde, eller att alla ska behandlas lika värdigt eller få samma chanser. Av värderingen att tillskriva alla människor lika värde följer också ansvaret att bilda oss som individer. Så kan vi, steg för steg, forma vårt samhälle så att alla – oavsett förutsättningar eller livsval – kan nå ett lika värdigt liv. Idén är ett moraliskt imperativ för lärande och reformism. Vår demokrati är beroende av medborgare som ständigt befinner sig i en livslång bildningsprocess.

Det insåg organisationens stiftare när de för 100 år sedan startade föreningen ABF Stockholm. Och sedan dess har organisationen varit en kraftstation för livslångt lärande, individuell och

samhällelig förändring. 100 års utveckling har nu resulterat i att föreningen dagligen engagerar tusentals stockholmare med studier på SFI eller Komvux, föreläsningar, debatter och studiecirk- lar, föreningsverksamhet och stöd till de som ska in på arbetsmarknaden. Varje dag får kunskaper, erfarenheter och åsikter prövas och växa i respektfulla möten. Och varje dag tas steg till individens frigörelse in i framtidens samhälle.

Under 2016 växte verksamheten med 50 procent, en kraftfull expansion enbart möjlig tack vare dedikerade medarbetare, styrelsens riktningsgivande mod och en övertygelse om att ABF Stockholm fyller en viktig, samhällsnyttig funktion.

Tack alla medarbetare, medlemmar och deltagare! Frihet för alla förutsätter verklig jämlikhet. Jämlikhet förutsätter kunskap och solidaritet. Genom kultur och bildning tar vi ansvar för att göra en annan värld möjlig.

Håkan Wiclander
Studieombudsman
ABF Stockholm

”

Under 2016 ökade verksamheten med

50%

... ABF Stockholm fyller en viktig och samhällsnyttig funktion.

Studieombudsman Håkan Wiclander

**VERKSTÄLLANDE
FUNKTIONÄRER**

**I ABF
STOCKHOLM**

1919	Carl Landelius
1923	Rudolf Holmö
1929	O.P. Månsson
1950	Gösta Ronner
1965	Ryno Vigedal
1979	Kurt Stern
1999	Göran Eriksson
2013	Håkan Wiclander

Året i korthet

Jubileet tar fart

Den 21 januari 1916 stiftades föreningen ABF Stockholm. 100 år senare bjuds medarbetare, styrelse och besökare in till ett firande som pågår under hela 2016. Tal, klassiskt högtidsfika med servering av 100-års-mazarinen – ett särskilt framtaget bakverk som säljs i Cirkeln under hela året som en del av jubileet. Därefter samtal om bildning i Sandler-salen.

Cirkeln prisad i media

Den 22 april hörs ett jubel från Sveavägen. Restaurang Cirkeln får sin första recension: 4 av 5 av DN:s Krogkommission med orden "Sympatisk satsning i tiden". Stoltheten vet inga gränser och alltför stockholmare upptäcker ABF-huset.

Kraftskapande föreläsning i Rinkeby

En sen fredagseftermiddag fylls Rinkeby Folkets Hus med besökare som vill höra författaren Alexandra Pascalidou berätta om sitt arbete mot rasism och för kvinnors rättigheter.

Stockholms föreningsliv i ABF-huset

Stora föreningsdagen tar ABF-huset i besittning en lördag i mars med 18 föreläsningar och workshops för och med Stockholms föreningsliv.

Plats för experter

Den omfattande och djupt uppskattade föreläsningsverksamheten strålar som en stjärna under hela året. Nya former för samtal ger nytt ljus. En tidig morgon i mars strömmar människor till Cirkeln för att lyssna på arbetsmarknadsminister Ylva Johansson.

Ortens organisatörer

Tillsammans med Stockholms stad och Rädda Barnen startar ABF Stockholm Ortens organisatörer där ungdomar möts för att tillsammans öka sin kunskap och förverkliga idéer. Ortens organisatörer finns under året i Spånga-Tensta, Rinkeby-Kista, Hässelby-Vällingby, Skärholmen, Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck.

Kurvan vänder uppåt

Efter år av negativ utveckling vänder utvecklingen för Studieprogrammet. Under 2016 ökar antalet unika deltagare och vid terminsstarten i augusti märks den ökade efterfrågan. Såväl utvecklingen av både innehåll och metoder i utbudet som mer strategisk kommunikation ökar förmågan att nå och locka nya målgrupper. Den nyinrättade Informationen förenklar anmälan för fler.

Vi vann upphandlingen

ABF Stockholm vinner Stockholms stads upphandling för Komvux och SFI och 2016 ägnas åt en expansion som påbörjas i juni. Vid årsskiftet har ABF Stockholm ökat sin verksamhet med fyra enheter och är därmed den största anordnaren av Komvux och SFI i Stockholm.

ABF Stockholms gymnasieskola

Våren 2016 lämnar ABF Stockholm in en ansökan till Skolinspektionen om att etablera gymnasieverksamhet. 19 september 2016 får ABF Stockholm besked om att ansökan beviljats. I en debattartikel i oktober konstaterar Teres Lindberg och Håkan Wiclander att "Som idéburen och folkrörelseägd bildnings- och utbildningsorganisation har ABF Stockholm ett stort ansvar inför att öka samhällsnyttigt inflytande även i gymnasiesfären."

Yrkesutbildning på folkhögskola beviljas

Birkagårdens folkhögskolas ansökan om att bedriva tvåårig yrkesutbildning för behandlingsassistenter beviljas. Utbildningen genomförs av ELVIRA Kunskapsutveckling med kursstart i mars 2017.

Fler ABF-hus

I november tar ABF Stockholm plats på fler adresser i Stockholm: i Kista, Globen, Liljeholmen, Tensta och Södertälje har dörrarna öppnats upp till nya enheter. Likt ABF-huset på Sveavägen kommer de nya adresserna att rymma en bred verksamhetspalett av folkbildning, vuxenutbildning och föreningsverksamhet.

Medlemmarnas önskemål i fokus

Vilken nytta ger vi våra medlemsorganisationer och hur ser vår relation ut idag? Hur blir vi förstahandsvalet för utbildning och föreningsutveckling? En omfattande, kvalitativ undersökning tar form under maj och genomförs under försommaren. Resultatet ger en kunskapsbas för riktning och vitaliserade relationer med sikte på 100 år till.

Biograf i ABF-huset

Den 11 oktober ger Stockholms stad besked om att ABF Stockholm beviljas stöd till en förstudie av hur en biograf skulle kunna drivas i ABF-huset. "Insatsen stärker chansen till breddat filmutbud" meddelar staden och ett intensivt arbete tar fart inom folkbildningen.

I folkbildningens tjänst

Under 2016 stärks ABF Stockholms förmåga att bidra till en bättre stad genom bildning och kultur. Under året arbetar 356 dedikerade medarbetare inom koncernen och bidrar till ett mer jämlikt och öppet Stockholm. Under 2016 har organisationen totalt 1 043 kontrolluppgifter. Tack vare alla hängivna och kunniga medarbetare omsätts idé till praktik – dröm till verklighet. **Tack!**

Året i siffror

I vår verksamhet deltog
331 770
personer under 2016

en ökning med
13%
jämfört med 2015

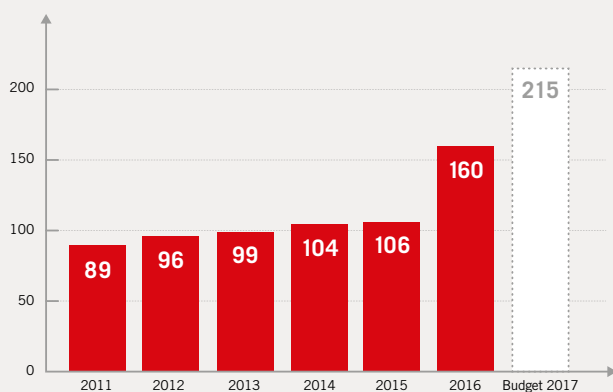

227 anställda
i medeltal
1 024 avlönade
medarbetare
2 739 ideellt
engagerade

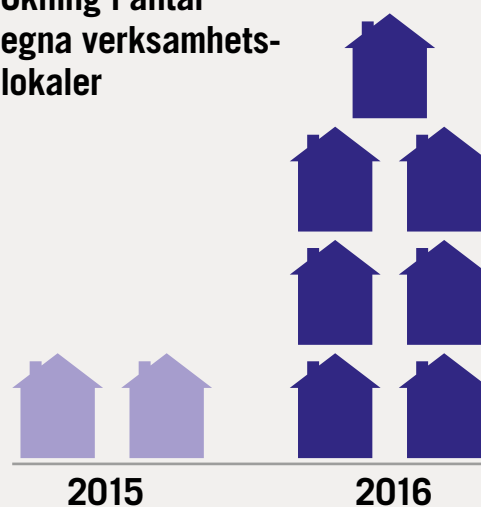
+45% jämfört med 2015

+63% jämfört med 2015

Nettoomsättning, MSEK 2011–2016*

Ökning i antal egna verksamhets- lokaler

OMSÄTTNING & RESULTAT*

Koncernens totala omsättning:
181 MSEK, ökning med 50 %
jämfört med föregående år

Koncernens totala resultat: **–5 MSEK****

Föreningens totala omsättning: **160 MSEK**

Föreningens resultat: **–4,8 MSEK****

* Se sidan 61, Årets resultat – en avslutande kommentar
** Efter ianspråktagande av avsatta utvecklingsmedel

Vår organisation

ABF Stockholm erbjuder folkbildning, vägledning, kompetensutveckling, kultur och vuxenutbildning. Våra tre verksamhetsgrenar – Folkbildning, Vuxenutbildning och ELVIRA Kunskapsutveckling AB – är olika sätt att med olika förutsättningar, finansiering och offentlig styrning bedriva folkbildande ändamålsstyrd verksamhet för och med stockholmare.

Kärnan i ABF Stockholms olika verksamhetsformer är det respektfulla och lärande mötet mellan olika människor. Därför är våra medarbetare organisationens viktigaste resurs. En decentraliserad organisation bärs upp av medarbetarnas kompetens, lojalitet och engagemang för ändamålet.

Den statsbidragsfinansierade verksamheten, Folkbildningen, är störst sett till antalet deltagare och bedrivs inom kommunerna Stockholm, Lidingö, Ekerö, Nacka och Värmdö. ABF Stockholms Vuxenutbildning och ELVIRA Kunskapsutveckling AB har deltagare från hela Stockholms län. Totalt möts tusentals deltagare dagligen i ABF-huset på Sveavägen och i lokaler runt Stockholm för att tillsammans lära, växa och förändra. ABF Stockholm är huvudman för Birkagårdens folkhögskola. ABF Stockholm äger ABF-huset på Sveavägen samt ansvarar för driften av ett stort antal verksamhetslokaler i Stockholms närområden.

Styrelse

Vid föreningens årsmöte utses styrelsen som ansvarar för organisation, förvaltning, ekonomi och strategisk inriktning av all verksamhet. För att läsa mer om styrelsen och dess arbete, se sidan 28.

Ledning

Föreningens löpande arbete leds av studieombudsman som tillsätts av styrelsen. Denne utser i sin tur en operativt ansvarig ledningsgrupp som representerar organisationens ändamålsverksamheter och den stödjande stabens avdelningschefer. Ledningsgruppen sammanträdde under 2016 varannan vecka kring frågor på 3–18 månaders sikt: strategi, ekonomi, policyer, operativ samordning och kompetensförsörjning.

LEDNINGSGRUPPEN 2016

Håkan Wiclander,
Studieombudsman

Madeleine Danin, HR-chef

Harald Hagman,
Ekonomi-, IT- och Fastighetschef

Katarina Gold,
Kommunikationschef

Maria Asplund Sandell,
Verksamhetschef Folkbildning
(till och med augusti)

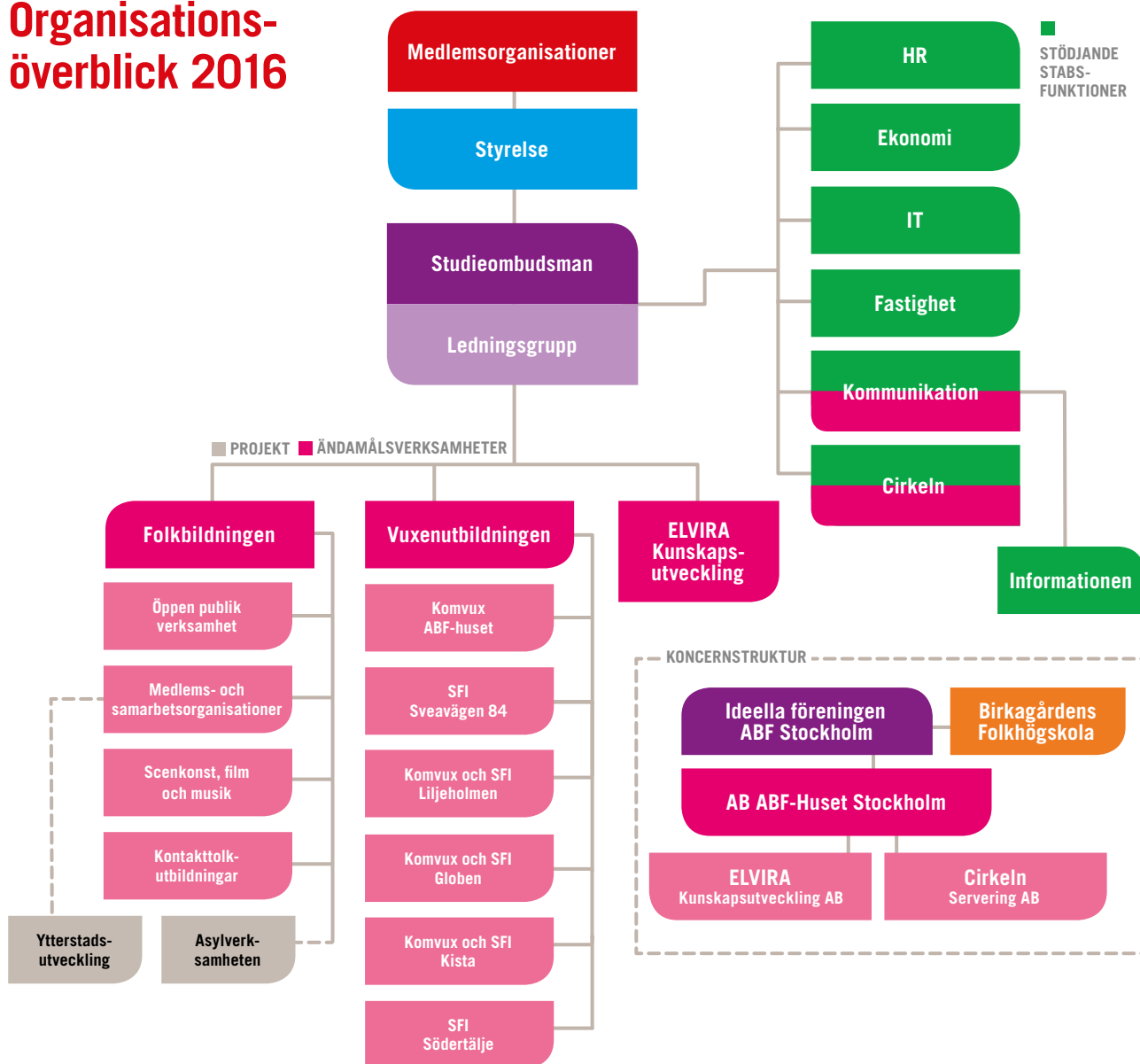
Kirsti Jolma,
Verksamhetschef Folkbildning
(från och med oktober)

Inger Lilienberg,
Verksamhetschef Vuxenutbildning

Pernilla Berg,
VD ELVIRA Kunskapsutveckling

Organisations- överblick 2016

Folkbildningen och arbetarrörelsen klarar sig inte utan varandra

Systrarna Maria och Kjersti Bosdotter har båda ett långt fackligt engagemang bakom sig och är flitiga besökare i ABF-huset på Sveavägen. Utan omsvep konstaterar de att kunskap är makt och att folkbildningen och arbetarrörelsen därför inte skulle klara sig utan varandra.

”

Kjersti om Maria: Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek var Marias första arbetsplats, där de anställda var med i Handelsanställdas förbund. Maria var ordförande i Handels avdelning 20 med uppåt 30 000 medlemmar i 28 år. Det var ett heltidsengagemang – minst sagt – utan att vara anställd. Det politiska engagemang-
et började redan under universitetstiden, i slutet av 60-talet. Vi var båda med i den socialdemokratiska studentklubben som hade 700 medlemmar. Maria har varit cirkelledare på ABF Stockholm och satt i styrelsen i tio år. Hon har även varit styrelseledamot i Stockholms arbetarekommun i många år.

Maria Bosdotter

Maria om Kjersti: Kjersti satt i styrelsen för ABF sektion sydväst som det hette då, för partiföreningen Väster-
torp. Sedan började hon arbeta på Brevskolan med fackligt studiematerial och hamnade senare på Metall-
industriarbetareförbundet, där hon arbetade med kul-
tur- och utbildningsfrågor i 32 år. Även när det gällde projektet ”Kultur i ytterstad” på 60- och 70-talen, som ABF var pådrivande i, var hon ordförande i Brännkyrka kulturkommitté. I dag är hon ordförande i Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap.

Var kommer ert engagemang ifrån?

Kjersti: Politisk hållning. Våldigt enkelt uttryckt: vi vill ändra på det här ”tjyvsamhället”. Uppgifterna har inte blivit färre med åren. Vi hade förmånen att bli aktiva i slutet på 60-talet när samhällsklimatet var annorlunda och det hände mycket positivt.

Maria: Det var en rolig tid. När arbetsrätten kom i början på 70-talet höll jag i fackliga och samhällspolitiska cirklar och kurser på helger och kvällar som snabbt fylldes på. I Handels studieråd var vårt stora problem att säga nej till de som inte fick plats på kurserna.

Kjersti: Man ville ha inflytande på sin arbetsplats. Fackföreningarna i samarbete med ABF jobbade även med uppsökande verksamhet. När borgarna kom till makten 1976 slimmades arbetsplatserna och arbetslösheten ökade. Man fortsatte att ta folk till cirklar på arbetstid som betalades av fackföreningarna, men många vågade inte lämna arbetskamraterna i sticket och man var rädd om sitt eget jobb. Det blev svårt att delta i studieverksamheten. 80- och 90-talen var nedbrytande. Det föder inte kämpande människor.

”

Maria: Ingenting kommer gratis. Vill du förändra samhället måste du engagera dig och även entusiasmera andra att engagera sig. Inget kommer av sig självt.

Kjersti: Det viktiga är att så många som möjligt är delaktiga. Ensam är inte stark.

Maria: I dag ser samhället annorlunda ut, de stora företagens tid i Stockholm är förbi, verksamheter är i gång dygnet runt. Man måste hitta nya sätt att skapa fackligt engagemang. Det är svårare och tar längre tid i dag.

Kjersti: Vi var även med och hade resecirklar på ABF. Man läste ett år och sparade pengar, och reste till länder som hade genomgått någon form av samhällsomvandling. Jag hade många cirklar om Chile, men sedan kom kuppen (1973) så det blev aldrig någon resa.

Maria: 1971 åkte vi till Kuba i tre veckor för att studera den kubanska revolutionen. Vi besökte skolor, sjukvården och konst- och kulturinstanser. ABF hyrde ett plan från Tjeckoslovakien, vi var 160 personer.

Kjersti: Efter resan blev några av oss inblandade i en teaterproduktion där Cornelis Vreeswijk var med och som turnerade i parkerna.

Maria: Vi har tur som föddes i en generation där många trodde att man kunde förändra världen till ett solidariskt och rättvist samhälle. Världen låg öppen. Vi som generation har lyckats med att ändra normer. Bara det att se pappor på stan med barnvagnar. Eller insikten om att man inte längre pratar om ”oäkta barn”, som var vanligt förr.

Kunde man påverka mer då än man kan göra i dag?

Maria: Ingenting kommer gratis. Vill du förändra samhället måste du engagera dig och även entusiasmera andra att engagera sig. Inget kommer av sig självt. Det är ett tålmodigt, långsiktigt arbete.

Kjersti: Det viktiga är att så många som möjligt är delaktiga. Ensam är inte stark.

Maria: Folkbildningen och arbetarrörelsen klarar sig inte utan varandra. Kunskap är makt. Du måste ha kunskap om samhället och vad du vill. Det har varit en fullständig nödvändighet och är det än i dag.

Kjersti: Därför är det tråkigt att se att allmän bildningsverksamhet minskar. Den ideologiskt inriktade verksamheten kan man alltid önska mer av. Inte minst i vår tid.

Kjersti: Ett samprojekt mellan flera fackförbund och ABF som jag är glad över att ha varit med om är ”Läs för min pappa”. Det startades 1999 för att uppmuntra pappor att läsa för sina barn och framför allt läsa mer själva, med tanken att språket är ett viktigt verktyg i dagens samhälle. Det är ett viktigt demokratiprojekt som stöds av Kulturrådet och pågår ännu. I dess spår bygger de fackliga organisationerna upp arbetsplatsbibliotek på arbetsplatserna.

Maria: Det som ger mig mest glädje är att leda en kurs eller cirkel och se människor växa. När människor klarar det de tror att de inte ska klara. Det ger mycket energi.

Kjersti: Det är en förmån att ha fått arbeta med något som man annars skulle ha gjort på sin fritid. Är man engagerad i arbetarrörelsen flyter allt ihop. Vår mamma tycker att vi jobbar jämt. Det gör man ju. Jag brukar säga att samhällsomvandlingen inte slutar klockan fem.

På medlemmarnas uppdrag

Den ideella föreningen ABF Stockholm konstituerades den 21 januari 1916 av stiftarna LO-distriktet Stockholms län, Konsumentföreningen Stockholm och Socialdemokraterna i Stockholm. Nu, 101 år senare, fortsätter antalet medlemsorganisationer att öka och stiftarna vidmakthåller sitt engagemang för att förbättra Stockholm genom att möjliggöra folkbildning, utbildning och kultur till både medlemsorganisationernas medlemmar och stockholmare i allmänhet. Dels i operativ verksamhet, dels i ägande och strategisk styrning. 2016 var medlemsorganisationerna 67 stycken, varav tio var representerade i styrelsen.

Styrelsen

Styrelsens ledamöter väljs vid föreningens ordinarie årsmöte i april och ansvarar ytterst för organisation, förvaltning, ekonomi och strategisk inriktning av all verksamhet. Styrelsen består av åtta ordinarie ledamöter samt fyra ersättare som samtliga väljs på två år. Styrelsen har även en tvärfackligt vald personalrepresentant. Under verksamhetsåret 2016 sammanträdde styrelsen sju gånger varav ett möte var ett internat då styrelsen fokuserade på utvärdering och utveckling av inre arbetsformer och strategisk kommunikation. Styrelsen planerar verksamhet och ekonomi i en årlig verksamhetsplan och budget samt mottar vid varje möte verksamhets- och ekonomirapporter för att kontrollera och vid behov åtgärda så att önskad volym, kvalitet och stabilitet ska uppnås.

STYRELSEMEDLEMMAR 2016

Teres Lindberg, ordförande samt VU
Anki von Essen Walldén, vice ordförande samt VU
Bernt Johansson, IF Metall
Kerstin Järneberg, HSO Handikappförbundens Samarbetsorgan

Conny Fogelström, Konsumentföreningen Stockholm
Per Sundgren, Vänsterpartiet
Anders Friis, PRO Stockholm
Annie Säll, Stockholms Arbetarekommun

Rodi Rawej, Spånga Kurdiska förening
Kajsa Nordin, Teater Reflex
Sina Bahmani, Rådet av enade kreoler
Roger Grönroos, Hyresgästföreningen
Magnus Dannqvist, LO-distriktet Stockholms län

Teres Lindberg

Anki von Essen Walldén

Bernt Johansson

Kerstin Järneberg

Conny Fogelström

Per Sundgren

Annie Säll

Rodi Rawej

Anders Friis

Kajsa Nordin

Sina Bahmani

Roger Grönroos

Magnus Dannqvist

”

Under året bidrog 2 739 ideellt engagerade till verksamheten

Under 2016 har styrelsen bland annat:

- Utrett hur de nya statsbidragsreglerna för studieförbund är konstruerade; vilka ekonomiska konsekvenser de medför; och initierat omställning av verksamhetsinriktning jämte inre organisation och arbetssätt så att ABF Stockholm på ett klokt sätt kan förhålla sig till den statliga mål- och volymstyrningen.
- Fattat beslut att inleda samarbete med statliga Lernia i samband med att ABF Stockholm vunnit upphandling av kommunal vuxenutbildning. Samt fattat beslut att förvärva fyra olika skolenheter från Lernia med personal, lokaler och verksamhet.
- Tillsett att koncernen ABF Stockholms placerade tillgångar och lån optimeras.
- Beslutat att ansöka om tillstånd för att starta fristående gymnasieskola; samt, efter beviljande beslut, beslutat att skjuta på start till hösten 2018.
- Tillsett utredning och förberedelser för en rad stora lokalprojekt kopplade till ABF-huset: flytt av administrativa funktioner från ABF-huset till närliggande kontorsmiljö och samtidigt bygga verksamhetslokaler på det plan som frigörs. Om- och nybyggnad för musik och scenkonst i ABF-husets källare samt utredning av ökad tillgänglighet genom större hissar. De två senare projekten har av olika skäl skjutits på framtiden. Det första projektet fattade styrelsen beslut i december att genomföra.
- Utvecklat och fastställt en rad nya strategiskt styrande policyer och styrdokument. Bland annat direktiv till dotterbolagen jämte instruktion till studieombudsman samt dotterbolagens VD, styrdokument för kommunikation och flera policyer som normerar hur ABF Stockholm ska agera som arbetsgivare.
- Gett direktiv till förhandling, följt och slutligen fastställt överenskommelse, om tomträttsavgäld till Stockholms stad.
- Påbörjat en mer aktiv styrning och uppföljning av dotterbolagen AB ABF-huset, ELVIRA Kunskapsutveckling och Cirkeln servering AB. Därvid med glädje sett hur ELVIRA vänt föregående års underskott samt konstaterat att Cirkelns affärsmässighet måste förbättras, trots att serveringen lockar fler och nya besökare till huset och dess utbud och samtidigt förbättrar servicen. Styrelsen beslutade under hösten att Cirkeln från 2018 måste nå stabil egen bärkraft.
- Utvecklat systematik för uppföljning av särskilda ärenden genom åtgärdslista och på så sätt, utöver styrelsens normala årscykel, stärkt styrelsens kontroll av verksamhet, ekonomi och särskilda utvecklingsmål.

Medarbetare

ABF Stockholm har många medarbetare i flera olika kategorier. Under 2016 hade koncernen totalt 1 024 (850) avlönade medarbetare. Av dessa har de flesta gjort en kortare insats som cirkelledare eller medverkat i något folkbildningsarrangemang.

Antalet anställda i medeltal under året var 227 (157), varav 157 kvinnor och 70 män med en medelålder om 43,4 (46,4) år. Sjukfrånvaron under året uppgick till 5,5 (4,5) procent varav 2,3 (1,8) procent var korttidsfrånvaro.

Ideella medarbetare

En oundgänglig grupp som inte finns nämnd i ovanstående siffror är ABF Stockholms ideella cirkelledare. En väsentlig del av folkbildningsverksamheten under 2016 möjliggörs av ideellt engagerade personer. Under året bidrog 2 739 ideellt engagerade till verksamheten. Decennier av utvecklings- och nätverksarbete inom medlems- och närliggande samverkansorganisationer möjliggör denna samhällsnyttiga och demokratiska insats. ABF Stockholm genomför årligen kompetensutveckling och grundutbildning för denna grupp. Under 2016 genomgick 103 ideella cirkelledare en grundutbildning, i vilken grunderna i ABF:s värderingar, cirkelledarskapets förhållningssätt och metoder samt folkbildningens kunskapssyn lärs ut.

Karl-Petter Thorwaldsson

Kunskapen som behövs för att förändra världen

” De såg lite vilsna ut, de två äldre damerna i ABF-husets foajé, och som ABF:s ordförande kände jag givetvis ett visst ansvar för våra besökare. Eftersom jag dessutom är en vänlig människa i största allmänhet gick jag fram och frågade om jag kunde hjälpa dem med något.

– Jo, vi hade tänkt gå på en föreläsning om Moa Martinssons texter, sade en av damerna.

– Men det var fullsatt. Så nu ska vi gå och lyssna på ett föredrag om kvinnornas situation i Kabul istället!

Jag minns när ABF Stockholm återstartade sin klassiska föreläsningsverksamhet. Det var en del som tvivlade på idén. Skulle det verkligen gå att idag locka människor till föreläsningar? Men ni satte igång. Verksamheten växte och fler orter i Sverige tog efter. Människor ville verkligen lyssna, lära och diskutera, det som är grunden i folkbildningen.

Få har uttryckt folkbildningens idé bättre än författaren Susanna Alakoski, själv en flitig föreläsare hos ABF:

”Syftet med folkbildning var, och är, att på ett demokratiskt och jämlikt sätt få medborgarna i samhället att ta till sig kunskap och reflektera över den. Vad kunskap är kan vi bråka om. Men grunden handlar om hur vi lever ett bra liv tillsammans. Hur vi bygger ett socialt hållbart samhälle.”

ABF Stockholm har alltid visat vägen. Det har ni alltid gjort. Hit kom jazzen, hit kom kulturarbetarna, hit kom diskussionerna i Socialistiskt Forum. Och idag fortsätter verksamheten att utvecklas. Hos er möts unga och gamla, kvinnor och män, fackliga gräsosor och radikala aktivister. Ibland är det mycket som skiljer dem åt. Men tillsammans skapar de mötesplatser där de lär av varandra och på så sätt ökar den kunskap som behövs för att förändra världen.

Så när ABF Stockholm nu fyller hundra år firar vi det inte genom att nostalgiskt blicka tillbaka. Vi blickar framåt. Tillsammans med en hundraåring med framtiden för sig!

Karl-Petter Thorwaldsson
Ordförande i LO

”

På tio år har ABF lagt om från att vara i periferin av arbetarrörelsen till att verkligen vara i fronten.

Man ser till att folk träffas och det är bra.

Jag uppfattar att ABF Stockholm hänger med i trender.

Medlemsrepresentant
våren 2016

Medlemsorganisationer 2016

Den ideella föreningen ABF Stockholm konstituerades den 21 januari 1916 av stiftarna LO-distriktet i Stockholms län, Konsumentföreningen Stockholm och Socialdemokraterna i Stockholm. 100 år senare fortsätter antalet medlemsorganisationer att öka och stiftarna vidhåller sin starka koppling till ABF Stockholm. Dels i operativ verksamhet, dels i ägande och strategisk styrning. Antal medlemsorganisationer 2015 var 67 stycken, varav tio var representerade i styrelsen.

FACKLIGA ORGANISATIONER

- Bussarbetarnas Riksorganisation, BARO
- Byggnads Stockholm-Gotland
- Elektrikerförbundet avd. 1
- Fastighetsanställdas förbund, Region Ost
- GS avd 9 Östra Svealand
- Handelsanställdas förbund avd 20
- IF Metall Stockholms län
- Kommunal Stockholms län
- Hotell och restaurangfacket Stockholm-Gotland
- Livsmedelsarbetarförbundet region Öst
- Målaertan
- SAC-Syndikalisterna, Stockholms LS
- SEKO Stockholm
- Stockholms Hamnarbetarfackförening
- Svenska Musikerförbundet avd 10
- Transportarbetarförbundet avd 5

ORGANISATIONER FÖR OCH AV PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

- Astma och Allergiföreningen i Stockholm
- Astma och allergiföreningen Nacka-Värmdö
- Bröstcancerföreningen Amazona i Stockholms län
- Epilepsiföreningen i Stor-Stockholm
- Föreningen HjärtLung, FHLIS-Stockholm
- Föreningen Sveriges Dövsblinda i Stockholm och Gotlands län
- Hjärt- och Lungsjukas förening i Nacka-Värmdö
- HSO Stockholm Stad
- Hufvudstadens Diabetesförening
- Neuroförbundet Stockholm
- Personskadeförbundet RTP, Storstockholms lokalförening, RTP-sts
- Reumatikerföreningen Nacka-Värmdö
- Reumatikerföreningen Stockholm
- SRF Nacka-Värmdö
- SRF Stockholms stad
- Stockholms Dövas Förening
- Stockholms Fibromyalgiförening – STOFF
- Strokeföreningen i Stockholms län

KOOPERATIVA ORGANISATIONER

- HSB Stockholm
- Konsumentföreningen Stockholm

POLITISKA ORGANISATIONER

- Socialdemokraterna i Lidingö
- Socialdemokraterna i Nacka
- Socialdemokraterna i Stockholm
- SSU Stockholm
- SSU Västerort
- Vänsterpartiet Storstockholm

PENSIONÄRSORGANISATIONER

- PRO Boo
- PRO Ektorp
- PRO Fisksätra
- PRO Gustavsberg-Ingarö
- PRO Lidingö
- PRO Nacka
- PRO Saltsjöbaden
- PRO Värmdö
- PRO Älta
- PROs Samorganisation i Stockholm
- SKPF avd 2

ÖVRIGA ORGANISATIONER

- Antawara Bolivia
- Centro Espanol
- Finska Föreningen i Stockholm
- Grekiska Föreningen i Stockholm
- Hyresgästföreningen Region Stockholm
- Kurdiska kulturföreningen i Spånga
- Kvinnocenter i Tensta-Hjulsta
- Kvinnors Rätt
- RFSL i Stockholm
- Svensk Cypriotiska föreningen
- Sveriges Fredsråd
- Syrisk föreningen i Stockholm
- Unga Örnar Stockholms län
- Varken hora eller kuvad

” Ensam är jag oduglig men tillsammans med andra kan jag känna att jag är bäst. Jag är stolt över att lära och prestera med andra.

Den 12 oktober 2016 deltog hundratals stockholmare på ett lunchsamtal mellan Stina Oscarsson och Pia Sundhage. Ingen lämnades oberörd.

Somar al Naher

My kind of religion

”

Ibland tänker jag på ABF Stockholm som en kyrka. En plats för människor som bekänner sig till arbetarrörelsen. En plats för oss som tror, men som också tvivlar. Här finns plats för den som söker meningen med livet och tillvaron, men också för den som vill dela med sig. Här samlas många som aldrig talat inför andra, som bävar, men också de självklart omnipotenta. Här hittar vi de som är lika, och olika. Alla möts.

ABF Stockholm är hjärtat och klippan på samma gång. När havet stormade 2015 och människor på flykt sökte skydd var det ABF-huset som öppnade sina portar och sa "välkommen in i värmen, ni är en del av oss."

När andra säger "åk hem" säger ABF: "Kom in!" När rummen krymper och platser försvinner, när dörrar stängs och ord förvrängs kan man alltid gå till huset. Sätta sig i bänkraden och känna att vi är många. Att vi tror på något som är mycket större än oss själva men som vi bara kan åstadkomma gemensamt.

Det finns de som sneglar på andra sidan och tänker att mer management och företagsspråk ska göra oss moderna, tidsenliga med kapitalet. Pressen att uppvisa produktivitet och lönsamhet sipprar in. Men jag vill inte vara lönsam, jag vill bara vara människa. Allt det där andra tvingas jag och majoriteten i samhället ändå göra nio till fem, fem dagar i veckan, nästan 50 veckor om året.

Här finns nästan ingen som säger nej, ett telefonsamtal och din idé kan förverkligas. Jag har inte mycket pengar men när jag kommer hit känner jag mig rik.

Sällan känns ensamhet så omänsklig som vid högtider. För några år sedan märkte jag att vi hade blivit allt fler arbetare som inte hade möjlighet att fira julavslutning. Arbetslivet har försämrats, en del är ständigt utan fast kontrakt medan andra inte har något jobb att gå till. Så vi kontorslösa och arbetslösa arbetare gick ihop oss och ordnade en egen julavslutning.

Huset sa än en gång:
Välkommen in i värmen, du är inte ensam.

Somar al Naher
Ledarskribent på Aftonbladet

Ytterstads- utveckling	Folkbildningen	
	Öppen publik verksamhet	
	Medlems- och samarbetsorganisationer	
	Scenkonst, film och musik	
	Kontakttolk- utbildningar	
	Enheten Öppen publik verksamhet	sid 39
	Enheten Medlems- och samarbetsorganisationer	sid 41
	Enheten Scenkonst, film och musik	sid 43
	Enheten Kontakttolkutbildningar	sid 45

Folkbildning

Alla människor har rätt till bildning och kultur, oavsett hur många år de gått i skolan eller var i världen de är födda. Med ABF Stockholms folkbildningsarbete ger vi styrka och verktyg till den som vill lära, skapa och växa – både enskilt och i möte med andra. Med studiecirkelns pedagogik och stort kontaktnät skapar vi möten i hela Stockholm.

Folkbildningen genomför studiecirklar, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet. Vi ger våra medlemsorganisationer, samarbetsföreningar och fria grupper pedagogiska verktyg, erbjuder mötesplatser för opinionsbildning och samtal, ökar människors delaktighet i kulturlivet och utbildar kontakttolkar som gör skillnad. Sedan sommaren 2015 arrangerar vi även studiecirklar i svenska för personer som söker asyl i Sverige.

FAKTA

Verksamhetschef: Kirsti Jolma, ingår i koncernledningen

UNDER 2016 BESTOD ABF STOCKHOLMS FOLKBILDNINGEN AV FYRA ENHETER:

Fördelning mellan enheterna	Antal deltagare	Andel, %
1. Öppen publik verksamhet	52 162	16,5%
2. Scenkonst, film och musik	166 248	53%
3. Medlemsorganisationer	96 359	30,5%
4. Kontakttolksutbildningar	481	0,01%
Totalt:	315 250	100%

STUDIETIMMAR totalt antal under 2016

303 712

(2015: 309 401)

UNIKA CIRKLAR OCH ANNAN FOLKBILDNING

5 778

303 712 studietimmar med:

43 552

deltagare varav 20 375 var unika

4 144 (3 751) kulturprogram: omräknat till studietimmar **37 296** (33 759). Uppskattat publikantal **272 376** (243 862).

STUDIETIMMAR I ASYLVERKSAMHETEN

3 675

(347) studietimmar inom **116** (18) cirklar: 804 deltog i verksamheten och **87** (27) ideella cirkelledare undervisade.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE STATSBI DRAGSBERÄTTIGADE STUDIETIMMAR

ABF Stockholm har en stabil verksamhetsvolym sedan många år. Trots ett statsbidragssystem som premierar volym till lägsta möjliga kostnad har ABF Stockholm genom åren prioriterat kvalitet, folkbildningens syften och målgrupper tillsammans med egenproducerad verksamhet. Under 2016 investerades mer resurser för pedagogisk utveckling och aktörskap: för ytterligare kapacitet att nå fler unika deltagare, korttidsutbildade, funktionsvarierade eller ekonomiskt utsatta på fler platser i Stockholmsregionen.

Projekt: Verksamhet för asylsökande

Asylverksamheten tar fart!

År 2016 fortsatte ABF Stockholm det viktiga arbetet med asylsökande som påbörjades hösten 2015. Genom Asylverksamheten har viktiga möten skapats och ABF Stockholm har bidragit med att asylsökande har fått svenskundervisning, samhällsintroduktion och en meningsfull sysselsättning. Verksamheten har skett på platser runtom hela

Stockholm – i våra egna lokaler, på bibliotek, skolor, asylboenden samt i samarbete med företag och föreningar.

Under hela 2016 har ABF Stockholm erbjudit asylsökande svenskundervisning genom satsningen Svenska från dag ett. ABF Stockholm har även använt icke traditionell språkundervisning genom yoga, konst, stickning, musik och dans. Inför höstterminen utökades Svenska från dag ett med Vardagssvenska.

804 asylsökande deltog i Svenska från dag ett eller Vardagssvenska.

87 ideella, etablerade svenskar bidrog med engagemang och kunskande.

När världen kom till ABF ABF Stockholm öppnade sina dörrar för flyktingar

” Våga vara solidarisk i handlingen! Vänta inte på andra, ta plats och agera. Det finns så mycket styrka och stöd att hämta inom ABF, våga vara den som tar första steget. Det går att arbeta långsiktigt och samtidigt handla i stunden.

Katarina Gold, kommunikationschef, Fönstret #4, 2015.

Mohab Asaad

Asylsvenskan gav mig språket och de svenska vännerna

Mohab Asaad tog sig från Syrien till Sverige som flykting under hösten 2015. Ett år senare talar han flytande svenska, studerar på ABF Stockholms Komvux och jobbar deltid som informatör i ABF-huset. Vägen dit? Asylsvenskan.

Vilken betydelse har asylsvenskan på ABF Stockholm haft för dig?

– Det har varit vägen in i allt, inte bara till svenska språket. Där fick jag mina första vänner i Sverige men också ett sammanhang. När du kommer som asylsökande till ett främmande land har du många frågor och där vill jag verkligen tacka volontärerna, som inte bara var proffsiga och inspirerande i sin undervisning, jag kunde också fråga dem om vardagliga saker, det betydde mycket för mig.

Sen var tanken att du skulle läsa vidare på SFI efter att du fått uppehållstillstånd?

– Ja, efter att jag läst asylsvenska i ungefär ett år fick jag uppehållstillstånd och gjorde ett test för att söka till SFI. Testet visade att mina kunskaper räckte för att hoppa över hela SFI och börja direkt på Komvux. Asylsvenskan har därför sparat mig mycket tid.

Hur är det att läsa på ABF Stockholms Komvux?

– Lärarna är mycket professionella och har stort tålamod med mig, jag kämpar med grammatiken och vill verkligen förstå. Eftersom jag är både envig och oblyg ställer jag väldigt många frågor.

Du möter också ABF-husets alla besökare i Informationen?

– Det är väldigt bra för mig och utvecklar mitt språk, jag har till exempel insett att du kan få frågor om en föreläsning i ekonomi på mängder av olika sätt. Jag håller också på att lära mig alla svenska slangord, det finns så många!

Hur ser dina framtidsplaner ut?

– När jag är klar med Komvux vill jag fortsätta studera på universitet. I Syrien arbetade jag som advokat och jag vill gärna fortsätta på den banan. Min dröm är att jobba med mänskliga rättigheter på FN.

Mohab Asaad

Student, jobbar deltid som informatör hos ABF Stockholm

Ann Lagerström

Om gud är död

” Det är 130 år sedan filosofen Friedrich Nietzsche utropade att Gud var död och människan inte längre kunde luta sig mot den allsmäktige för att finna råd och tröst. Ensam står vi med alla våra frågor om livet och döden, om meningen och meningslösheten, om vad som är rätt och vad som är fel.

När 43 människor samlas i ABF Stockholms Kata-salen för en livsfilosofisk salong den här tisdagskvällen är målet i och för sig att tänka själv, men att göra det tillsammans med andra. Vi delar våra tankar, vi vänder och vrider, vi försöker förstå.

Dagens ämne är aktuellt. Det handlar om stress och rätten att sätta gränser. När får du hävda ditt eget behov i relation till andras, i vilka situationer går Jag före Du, när har vi helt enkelt rätt att säga nej. Reglerna är enkla. Var och en försöker tänka och känna efter. Vad tycker jag egentligen? Vad säger mig mina erfarenheter? Vad vill jag? Sedan berättar vi för varandra och försöker förstå den andre utan några krav på att behöva byta åsikt. ”Vad spännande”, istället för ”Hur kan du tänka så där?”. ”Berätta mera”, istället för ”Nej nu får du ge dig!!!”. Vi utforskar istället för att debattera utan krav på att ta ställning och på så sätt är vi förhoppningsvis med oss flera möjliga sätt att se på världen och oss själva som vi kan fortsätta ruva på hemma.

Om gud är död och auktoriteterna med hen så är det upp till var och en av oss att välja vårt sätt att försöka förstå vårt liv och hur vi ska leva det. Visst kan vi sälla oss till de som skriker högst, eller de kvickaste på sociala medier, men vi kan också gå den betydligt långsammare, men också spännande stig som leder in till oss själva och våra egna ställningstaganden. Det är en knagglig väg med många hinder och återvändsgränder, men den är lättare att ta sig fram på tillsammans. Inte som meningsfränder eller meningsmotståndare utan med den gemensamma insikten om att livets stora frågor inte har ett slutgiltigt svar utan måste ställas om och om igen.

Ann Lagerström
Journalist, författare, cirkelledare
och existentiell samtalsledare

” Det är en knagglig väg med många hinder och återvändsgränder, men den är lättare att ta sig fram på tillsammans. Inte som meningsfränder eller meningsmotståndare utan med den gemensamma insikten om att livets stora frågor inte har ett slutgiltigt svar utan måste ställas om och om igen.

Folkbildning

Enheten Öppen publik verksamhet

Tusentals människor möts varje år inom ABF Stockholms öppna och publika verksamhet: korta kurser, studiecirklar, föreläsningar, samtal och workshops. Oavsett om ämnet är litteratur, ekonomi, måleri eller programmering bidrar vi till framtidsro och engagemang.

ANTAL ARRANGEMANG OCH DELTAGARE	Verksamhet	Antal arrangemang	Antal deltagare
	Studiecirklar & annan folkbildning	731	6 915
	Föreläsningar (kulturprogram)	1 137	45 247
	Totalt	1 868	52 162

KOMMENTAR: Under flera år har studieprogrammet sjunkit i volym men under 2016 ökade anmälningarna med sju procent i jämförelse med föregående år. Särskild ökning gick att skönja inom språkcirkarna där ökningen var hela 22 procent. Arabiskan och persiskan dubblerades och även vanligtvis mindre populära språkcirklar som amarinja och rumänska startade.

SÅ GJORDE VI SKILLNAD 2016

Samtal på väg

Scenen i Hjärtat blev plats för lärande samtal under 2016. Föreläsningsserien Samtal på väg ställde sig utanför nyhetsflödet med fokus på vad som händer bortom rubriker och löpsedlar. Personer som på olika sätt gjort avtryck i samtiden intervjuades om sin syn på allt ifrån mod till egenmakt. Medverkade gjorde bland andra tidigare förbundskapten för damlandslaget i fotboll Pia Sundhage som lockade 220 personer till ett inspirerande lunchsamtal.

Fyra feministiska föreläsningar fyllde huset

Under det rosa täcket av Nina Björk gavs ut 1996 och är idag betraktad som en feministisk bibel. I uppmärksammandet av detta möttes den feministiska rörelsen i ett generationsöverskridande samtal som fyllde föreläsningssalen. Som uppföljning besökte oerhört populära Nina Björk ABF-huset ytterligare tre gånger för att samtala om Rosa Luxemburg utifrån sin nyutkomna bok. Sammanlagt deltog över 700 personer och samtalet levde vidare i sociala medier.

Samhällsaktuella cirklar enar

I och med rådande samhällsklimat var cirkeln "Flykt och migration – orsaker, följder och framtid" i samarbete med Olof Palmes Internationella Center och Arena Idé och helgkursen "Grundkurs i migrationsrätt" i samarbete med Migrationspolitiska S-Föreningen viktiga folkbildningsinsatser som skapade högt engagemang och deltagande.

Seher Yilmaz

” Mitt engagemang i föreningar har alltid gett mig en känsla av hopp. När min mellanstadie-lärare mobbade mig var elevrådet mitt stöd.

När min mamma började känna sig otrygg på vägen hem från jobbet på grund av den allt mer utbredda rasismen, kunde den samlade ungdomsrörelsen visa vägen till ett öppet samhälle. När den politiska utvecklingen i samhället känns nattsvart, är det Rättviseförmedlingen som gör mitt liv ljusare. Och föreningslivet har alltid gett mig hopp om min egen framtid, utan det hade jag inte varit den jag är idag.

Kampen för demokrati och mänskliga rättigheter tvingade mina föräldrar att lämna allt de kände till och fly till ett land de inte visste något om. De gjorde vad de kunde för att överleva. Med sig till Sverige hade de knappt färdiga grundskoleutbildningar, ofullständiga språk, inga nätverk och inga pengar.

Föreningslivet har täckt upp för luckorna som kommer av min uppväxt och gjort mig till en tryggare och mer stolt person. Min brist på kulturella referenser och det som jag kallar för arbetarklassångest, känslan av att alltid känna sig som den minst bildade i varje rum, har blivit lite enklare att leva med. Föreningslivet har gett mig möjligheten att lära mig färdigheter, möta fler perspektiv och se andra världar. Något som jag aldrig annars haft tillgång till.

De allra flesta av oss som lägger otaliga ideella timmar på möten, utbildningar och aktioner har vid något tillfälle fått frågan om hur vi orkar fortsätta. För mig är svaret väldigt enkelt.

Föreningslivet har gjort mig till den jag är och ger mig hopp om framtiden.

Det är värt varje sekund.

Seher Yilmaz
Ordförande i
Rättviseförmedlingen

Folkbildning

Enheten Medlems- och samarbetsorganisationer

Enheten Medlems- och samarbetsorganisationer har ett av ABF Stockholms allra mest centrala uppdrag. I ändamålsparagrafen från 1916 formuleras ett av tre huvudsakliga uppgifter för ABF Stockholm: Att utbilda anslutna organisationers medlemmar för uppgifter i föreningsliv, arbetsliv och sam-

ANTAL ARRANGEMANG OCH DELTAGARE	Verksamhet	Antal arrangemang	Antal deltagare
	Studiecirklar & annan folkbildning	2 271	19 527
	Föreläsningar (kulturprogram)	995	76 832
	Totalt	3 178	96 359

15,5% fler deltagare jämfört med 2015.

hälle. Under 2016 genomfördes en omfattande kvalitativ undersökning där beslutsfattare och representanter djupintrevjuades för att synliggöra medlemsorganisationernas syn på ABF Stockholm. Undersökningens resultat kommer starkt att prägla verksamheten för att säkerställa att ABF Stockholm är relevant för sina medlemmar.

Enheten genomför studiecirklar, kulturprogram och kurser i nära samarbete med ABF Stockholms 67 medlemsorganisationer, cirka 350 föreningar och fria grupper i Stockholm, Ekerö, Lidingö, Nacka och Värmdö. Enheten genomför i samverkan med medlemsorganisationer och andra föreningar årligen cirka 1 000 föreläsnings- och kulturprogram samt 2 300 studiecirklar och korta kurser på olika platser runt om i Stockholm.

SÅ GJORDE VI SKILLNAD 2016

Tensta Träff

ABF Stockholm tog plats i Tensta i föreningslokalerna Tensta Träff. Tillsammans med deltagare, besökare och ideella krafter har verksamheten utvecklats från tomma lokaler till en levande, blomstrande mötesplats. En rörelse av egenmakt, solidaritet och delaktighet har etablerats och vuxit under året. Under 2016 genomfördes ett 10-tal studiecirklar och föreläsningar, exempelvis Konfliktthantering, Körkortsteori och Skriv poesi och musik på arabiska.

Ortens organisatörer

Tillsammans med Stockholm Stad och Rädda Barnen har vi engagerat ungdomar i samtal om feminism, antirasism och organisering. Verksamheten har utgått från de ungas egen tankekraft och engagemang. Teori har kombinerats med organisering och praktik. Formerna har varierat men resultatet har varit över förväntan med 14 cirklar med 50 deltagare som skapat organisering och handlingskraft. Ortens organisatörer avses fortsätta växa under 2017.

Facklig politisk aftonskola

ABF Stockholm, Socialdemokraterna och LO genomför varje år Facklig politisk aftonskola. Det är en tvärfacklig verksamhet för den som är fackligt aktiv och nyfiken på samhällsfrågor och politik. Studieverksamheten ger möjlighet att diskutera, argumentera och reflektera kring olika frågor, för att var och en ska få pröva och forma och utveckla sina egna ställningstaganden ideologiskt och politiskt. Verksamheten består av

föreläsningar och diskussioner och under 2016 talade bland annat Ylva Johansson, Mattias Svensson och Somar Al Naher. Totalt deltog 20 personer under 26 gånger med avslutande studieresa till Bryssel.

”

Det känns att ABF är på väg mot en ny tid, att man vill stärka sig och sin relation till sina partners.

Medlemsrepresentant
våren 2016

Roger Mogert

Grattis till en progressiv hundraåring!

” Redan i arbetarrörelsens barndom identifierades folkets bildning som någonting centralt, en hörnsten i strävan efter ett demokratiskt samhälle. Ur detta steg arbetarbibliotek, folkhögskolor, föreläsningssällskap och studieförbund. Inte minst bildades i det förra seklets början Arbetarnas Bildningsförbund, ABF.

Det säger mycket om denna hundraåring att ABF Stockholm än idag har en särställning i huvudstadens kulturliv. Verksamhetens kärna, huset på Sveavägen, ligger som en bastion för bildning och kultur. Det är ett öppet hus, mitt i stadens kommersiella hjärta.

Bildningsarbetet är lika viktigt idag som när ABF startade och utmaningarna delvis desamma. Enskilda människors strävan begränsas fortfarande av trösklar till utveckling. Trösklar som ABF handfast bidrar till att minska genom att verka i människors vardag i hela staden.

I begreppet bildning är det idag inte görklart att utesluta människors behov av kultur. Genom kulturen har vi möjligheten att reflektera och pröva nya världar utan hänsyn till tid och rum. Allas tillgång till bildning inkluderar alltså allas tillgång till kulturen. Detta är alltmer centralt i ett samhälle där vikten av socialt kapital och kulturellt kapital är större än någonsin förr.

Kulturen formar idag samhället lika mycket som den speglar det och i detta måste alla känna delaktighet.

Det är med stor glädje jag härmed gratulerar en progressiv 100-åring, en 100-åring ständigt öppen för debatt och nya idéer, en välkomnande 100-åring öppen för alla!

Roger Mogert
Stadsbyggnads- och kulturborgarråd
i Stockholms stad.

”

Genom kulturen har vi möjligheten att reflektera och pröva nya världar utan hänsyn till tid och rum. Allas tillgång till bildning inkluderar alltså allas tillgång till kulturen.

Folkbildning

Enheten Scenkonst, film och musik

ABF Stockholms fria grupper inom scenkonst, film, musik och arrangörskap breddar och ökar delaktigheten i stadens kulturliv. Genom resurser, lokaler och pedagogiska insatser får vi fler att både utöva och ta del av kultur. Här möts kulturintresserade mellan sex och 96 år genom traditionella kulturformer som teater, film, musik och dans såväl som genom de nyare uttrycken e-sport och cosplay. I snitt är cirkeldeltagarna yngre än inom övrig folkbildningsverksamhet: Fler än 57 procent är under 40 år. Att arrangera en klubb, spela i band, sätta upp en teaterpjäs är för många en väg in i både kulturliv och folkbildning.

ANTAL ARRANGEMANG OCH DELTAGARE

Verksamhet	Antal arrangemang	Antal deltagare
Studiecirklar & annan folkbildning	2 698	16 051
Föreläsningar (kulturprogram)	2 010	150 197

VERKSAMHETEN ÄR STÄNDIGT VÄXANDE

61% av ABF Stockholms totala antal studietimmar inom Folkbildningen utförs inom denna enhet.

Scenkonstgrupper: 147	Konst: 7
Dans: 26	Orkestrar: 9
Körsång: 45	Övrigt: 35
Musikarrangörer: 18	Band i musikverksamheten: 368

SÅ GJORDE VI SKILLNAD 2016

Rörelsen – ett lajv om arbetarrörelsen

Som en del av 100-årsfirandet genomfördes ett lajv om arbetarrörelsens historia: deltagarna tilldelades roller i tre autentiska, historiska studiecirklar från 1917, 1942 och 1968 – uppfångande ur arkivet. Arrangemanget fick stor medial uppmärksamhet och platserna sålde slut på rekordtid.

Internationell samtidskonst i ABF-huset

Konstnären Fia Backström arbetade under året fram The Shape of Co-to Come: en utställning och symposium. Fia Backström utforskade det svenska bildningsidealets möte med radikal kultur och medborgarrättsrörelse med hjälp av konstnärer, poeter, pedagoger, filmskapare och skribenter.

PANGEA – en jubileumsföreställning under jord

Under våren genomfördes sju workshops med organisationer inom arbetarrörelsen och medarbetare inom ABF Stockholm som låg till grund för den stora jubileumsföreställning som sattes upp under hösten i ABF-husets källare. Ensemblen bestod av deltagare från ABF Stockholms fria teatergrupper. Föreställningen var en framtids- och framgångssaga, en framåtblickade föreställning om arbetarrörelsen om hundra år och sågs av hundratals personer.

Gränslösa röster

Frivilliga krafter kontaktade ABF Stockholm under året för att förverkliga idén om gränslösa röster: en kör för nyanlända, asylsökande och etablerade svenskar. Kören bildades efter ett mycket välbesökt uppstartsmöte i ABF-huset. Drygt 40 personer sjöng tillsammans under året varav hälften var nyanlända eller asylsökande. Kören avslutade terminen med en konsert på Södra teatern.

Sonja Schwarzenberger

Den viktigaste kunskapen

” Klockan är två minuter över fem
en vintereftermiddag i januari.
Alla platserna är upptagna
utom den bredvid min mamma.

En lång man med svart hår kommer in i
klassrummet. Han är stressad, tittar på
klockan, ursäktar sig med en liten bugning
mot läraren och sätter sig. Det var så mina
föräldrar träffades, på en kurs i svenska för
invandrare i Västerås 1966.

Femtio år senare sitter jag, deras dotter och
tänker på vad som gör att vi kan skapa oss
ett nytt hem i ett annat land. Igår talade jag
längre med en ung man från Syrien som är
lika gammal som mina föräldrar var när de
kom hit. Han sa, ”Svenskan gick fort, det tog
ett år ungefär”. Efter tre år i Stockholm har
han äntligen fått sina betyg validerade och
kan börja arbeta som apotekare. När mam-
ma kom hit fick hon börja arbeta direkt.
Den effektiva frasen ”Jag förstår ingenting”
räckte som utgångsläge.

Språket tar inte så lång tid. Det som tar tid
är det sociala. ”Man måste bryta isen varje
gång med svenskarna”, säger den unga
apotekaren. Pappa minns att alla hans job-
barkompisar på Asea gick hem efter arbetet.
Inga fik. Sällan sa nån: ”Häng med på mid-
dag!”. Det var lite ensamt. Jag frågar dem
vilka platser som bröt den där ensamheten.
De svarar: Dansen på folkets park. Syriska
föreningen. De andra tyska invandrarna.
Scouterna! Biblioteket. Badet i Mälaren.
Radioteatern. Fotbollen.

” Jag frågar dem
vilka platser som
bröt den där
ensamheten.
De svarar: Dansen
på folkets park.
Syriska föreningen.
De andra tyska
invandrarna.
Scouterna!
Biblioteket.
Badet i Mälaren.
Radioteatern.
Fotbollen.

Samhällets anatomi består av gemenskap.
Idag tar mina invandrade svenska föräld-
rar hand om barnen på förskolan i byn
några timmar i veckan. Genom initiativet
”Allas barnbarn” kan pappa spela spel och
mamma diskutera etik med de små. Jag och
apotekaren filosoferar över vad vi kommer
göra med vår tid när vi levt så länge. Om vi
lever så länge. Mellan oss finns tankarna på
dem som inte överlever krigen.

Nästa år är det val. Om SD får inflytande
kommer de att prioritera kulturpolitiken.
Inte för att bygga gemenskap eller göra
kulturen tillgängligare för fler. Tvärt om:
Stöd till invandrarföreningar ska slopas,
folkbildningens satsningar på nyanlända
ska strypas. Möjligheten att porta utländska
medborgare från biblioteken ska införas,
om de får som de vill. SD:s kulturpolitiska
vision är att forma oss till nationalister.
Sverigecenter ska utbilda nyanlända i
svenskhet, istället för att skapa riktiga
jobb man kan försörja sig på. Som partiets
ekonomisk-politiska talesman skrev: ”Inte-
gration handlar inte om att få ett jobb, det
handlar om att att uppfatta sig som svensk”.

Det där är trams. Det spelar föga roll om
vi uppfattar oss som svenskar, syrier eller
tyskar. Visste han bättre, skulle han utfors-
ka folkbildningens hemlighet: Det handlar
om mötet. I gemenskapen uppstår den
viktigaste kunskapen.

Sonja Schwarzenberger
Journalist, programledare och feministisk röst
i svenskt kulturliv.

Folkbildning

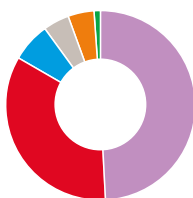
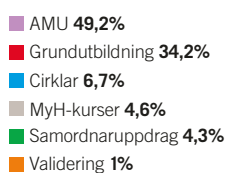
Enheten Kontakttolkutbildningar

Kontakttolkar gör skillnad. Tolken säkerställer kommunikation mellan enskilda personer som inte behärskar svenska och representanter för svenska myndigheter. En tolk måste besitta goda språk- och ämneskunskaper eftersom det kan vara avgörande för rättssäkerheten. Behovet är fortsatt mycket stort och förväntas öka ytterligare.

Målgrupperna för ABF Stockholms kontakttolkutbildningar är flera. Den som är ny i yrket läser våra grundläggande studiecirklar inom tolkning. Aktiva tolkar läser våra fördjupningskurser eller förbereder sig inför Kammarkollegiets auktorisationsprov genom våra preparandkurser.

På uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan (MyH) genomför ABF Stockholm även en ettårig grundutbildning för tolkar, en arbetsmarknadsutbildning genom Arbetsförmedlingen samt validerar kunskaperna hos yrkesverksamma tolkar mot lärandemålen i grundutbildningen.

INTÄKTER VERKSAMHETSFORM/UPPDRAGSGIVARE

FOLKBILDNING

366 unika deltagare på tolkkurser under 2016
111 deltagare gick Tolkningsgrunder
102 fortsatte med **fristående cirklar**
Totalt 214 deltagare på studiecirklar/kurser

MYNDIGHETEN FÖR YRKESHÖGSKOLAN (MyH)

66,5% slutförde grundutbildning till kontakttolk
33 gick preparandkurs inför auktorisation
17 gick preparandkurs inför auktorisation med specialkompetens rättstolk

ARBETSMARKNADSUTBILDNING TILL KONTAKTTOLK

65 deltagare totalt AMU
100% slutförde arbetsmarknadsutbildningen

SÅ GJORDE VI SKILLNAD 2016

2016 utbildades flest tolkar

Under året hade vi två grundutbildningar och 42 tolkar som talar arabiska, somaliska, persiska, ryska och thai som etablerades på arbetsmarknaden. 66,5 procent av deltagarna slutförde den ettåriga grundutbildningen.

Modell för nationellt ökad likvärdighet och höjd kvalitet

Under 2016 tilldelades ABF Stockholm ett samordnaruppdrag från MyH. Samordnarfunktionens uppdrag syftar till att öka den nationella likvärdigheten och höja kvaliteten på utbildningen. Arbetet innebär att stötta andra utbildningsanordnare i uppstarten och genomförandet av utbildningen samt bidra till utvecklingsarbetet.

Rekordmånga på arbetsmarknadsutbildningen (AMU)

Arbetsförmedlingens beslut att förlänga arbetsmarknadsutbildningen till kontakttolk från 16 till 29 veckor möjliggjorde för deltagare att tillgodogöra sig kunskap från utbildningen under längre tid. Genom att tidigt förlägga praktik på tolkförmedlingar i Stockholmsområdet ges deltagarna tidigt kontakt med arbetsmarknaden och ökar sina chanser att bli tillsvidareanställda eller frilansare. Under 2016 har 40 deltagare avslutat sin tolkutbildning och 25 personer har påbörjat utbildningen. 100 procent av deltagarna slutförde arbetsmarknadsutbildningen till kontakttolk.

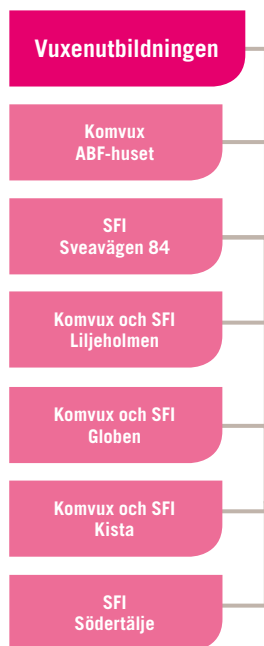

Vuxenutbildning

Vuxenutbildning som den ska vara: med fokus på deltagaren och kvaliteten. ABF Stockholm bedriver omfattande vuxenutbildning inom Komvux och SFI på uppdrag av flertalet kommuner i Stockholmsområdet sedan 2004. Vuxenutbildningen, med de sex enheterna, utgör en av de tre verksamhetsgrenarna. Vid årets slut utgör Vuxenutbildningen ABF Stockholms största verksamhetsgren sett till sin ekonomiska omslutning. ABF Stockholm utgår från folkbildningens kunskapssyn: deltagaren ingår i en gemenskap där man möts och lär tillsammans.

FAKTA

Verksamhetschef: Inger Lilienberg, ingår i koncernledningen

Totalt antal unika deltagare:

11 549

(2015: 4 000)

Komvux: 6 316 unika deltagare
– en ökning med

171%

SFI: 5 233 unika deltagare
– en ökning med

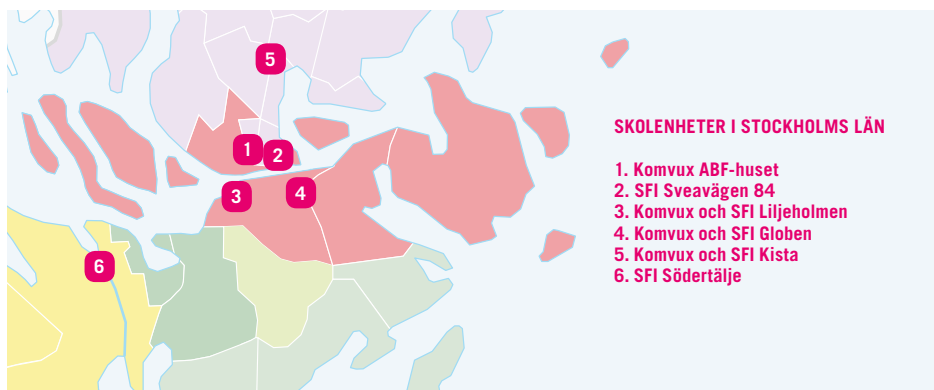
212%

Antal skolenheter ökade från två till sex under 2016:

6

(2015: 2)

Komvux ABF-huset
SFI Sveavägen 84
Komvux och SFI Liljeholmen
Komvux och SFI Globen
Komvux och SFI Kista
SFI Södertälje

” Att som enda icke-vinstutdelande aktör i Stockholms vuxenutbildningslandskap kunna utöka verksamheten är oerhört positivt. Vi kommer därigenom ge fler deltagare utbildning utan vinstjakt med istället fullt fokus på kvalitet och studieresultat. Det gynnar både individ och samhälle. Teres Lindberg, ordförande ABF Stockholm, pressmeddelande den 3 oktober 2016.

2016 var ett år präglad av stark expansion och tillväxt inom Vuxenutbildningen. Under året ingick Stockholms stad avtal med ABF Stockholm som en av få anordnare av Komvux och SFI i Stockholm efter vunnet anbud. ABF Stockholm växade snabbt upp verksamhet och organisation för att kunna ta emot fler deltagare. För att öka ABF Stockholms kapacitet att ta emot fler ingicks ett samarbete med Lernia som underleverantör på sju skolenheter i Stockholmsområdet: så togs ansvar för att prägla Stockholms vuxenutbildning med fokus på kvalitet för deltagare och lärare. Fler deltagare hade möjlighet att ta del av vår pedagogik, arbetssätt och höga kvalitet, sett till föregående år deltog 171 procent fler individer inom Komvux och 212 procent fler inom SFI.

Under hösten 2016 övertog ABF Stockholm Lernias verksamhet och skolenheter i i Liljeholmen, Kista och Globen och ytterligare en enhet etablerades i Södertälje. De fyra nya skolenheterna öppnades parallellt som de etablerade enheterna på Sveavägen hade stark tillväxt med ökat antal deltagare jämfört med föregående år. I december 2016 bestod vuxenutbildningen av totalt sex enheter; en Komvux i ABF-huset, en SFI på Sveavägen 84, kombinationsenheter för Komvux & SFI i Liljeholmen, Komvux & SFI i Kista Galleria, Komvux & SFI i Globen och SFI i Södertälje.

Vid 2016 års slut är ABF Stockholm den största anordnaren av Komvux och SFI i Stockholm, tillika den enda idéburna aktören.

Vuxenutbildning Komvux

Med engagerade, kunniga lärare och små grupper ger ABF Stockholm Komvux de allra bästa förutsättningar för personlig utveckling, ökade kunskaper och inträde på arbetsmarknaden. Målet är att varje deltagare ska lämna sin utbildning med framtidstro och egenmakt, fullmatad med kunskaper och konkreta verktyg som öppnar dörrar.

FAKTA

DELTAGARE

Antal unika deltagare

6 316

en ökning med 171%

BETYG

Antal utfärdade

7 907

(2015: 3 989)

varav

3 863 (1 308) betyg på grundläggande nivå,
3 981 (2 681) betyg i teoretiska gymnasiekurser
samt **63** (0) betyg i yrkeskurser inom handel och administration.

Andel betyg/kommun	Totalt
Vux 5	9%
Vux 9	22%
Nacka	2%
Stockholm	67%
Totalt	100%

ABF Stockholms lärare är kända för sitt engagemang och fokus ligger ständigt på deltagarens framtid och studiemål. Vi ser varje deltagare, satsar på personlig handledningstid och erbjuder valfrihet och flexibilitet i deltagarens studier. Samtliga lärare undervisar på ett sätt som är meningsfullt för alla deltagare på såväl dagtid som kvällstid. Under 2016 studerade 6 316 (2 326) individer på Komvux. De flesta av kurserna pågår under tio veckor, men vi erbjuder också längre kurser och orienteringskurser för deltagare som behöver mer tid för att nå sina studiemål. Vi ger ett 70-tal högskoleförberedande gymnasiekurser och grundläggande kurser vid varje kursstart. Av dessa kurser finns 19 på kvällstid. Under 2016 genomfördes 512 kursgrupper.

Vårt Komvux är som Komvux ska vara: Med tid för varje individ och uppriktigt fokus på deltagarens studiemål.

SÅ GJORDE VI SKILLNAD UNDER 2016:

Modellskapande pedagogik till fler

ABF Stockholms Komvuxverksamhet springer ur folkbildningens metodik: där varje deltagares bidrag och lärande tas tillvara och gynnar gruppen i helhet. Som modellskapare har komvuxenheten i ABF-huset arbetat systematiskt och aktivt med att stärka de nya enheterna i den pedagogik som är så nära förknippad med ABF Stockholms vuxenutbildning. Under 2016 tog den relationella pedagogiken och fokus på det personliga mötet större plats i Stockholm och tillgängliggjordes för fler deltagare inom Komvux. Fler deltagare har fått en gemenskap och bättre förutsättningar för att nå sina studiemål.

Utökad studie- och yrkesvägledning

Vi vet att mer undervisningstid och stöd har en positiv effekt på deltagarens lärande och studieresultat. Under 2016 tillsattes ytterligare studie- och yrkesvägledare som med stort kunnande och engagerat bemötande tar fasta på deltagarnas behov. I studieverkstaden har våra deltagare fått handledning av lärare med olika ämneskompetenser, en satsning som tillför stort värde för deltagarna.

2016 var matematikens år

Matematiken är utmanande för många

deltagare och för att sänka tröskeln, ingjuta självförtroende och skapa studieglädje genomfördes under året en särskild mattesatsning. Med temabaserade lektioner och nya pedagogiska metoder ökade både engagemang och kunnande hos deltagarna.

Förstärkt organisation

Som en del av den expansion som skedde under 2016 genomfördes en förstärkning av vuxenutbildningens organisation. Med utökad skolledning och tydlig intern struktur ökar närheten till deltagarna, verksamheten kvalitetssäkras och ges goda förutsättningar för ständig utveckling och förädling. Med närheten ökar tillgängligheten, en faktor som har stor vikt i deltagarnas nöjdhet och studieresultat.

Vuxenutbildning SFI

På ABF Stockholm SFI öppnas dörrarna till det svenska samhället. Här kan alla som har fått ett svenskt personnummer lära sig att tala, förstå och skriva på svenska. Våra hängivna lärare har lång erfarenhet av yrket och specialistkompetens inom latinisering och undervisning för deltagare med läs- och skrivsvårigheter.

FAKTA

DELTAGARE

Antal unika deltagare

5 233

(2015: 1 674) Det innebär en ökning med **212%** personer på ABF Stockholm SFI inom studieväg 1, 2 och 3.

BETYG

Antal utfärdade

1 375

(2015: 621)

ABF Stockholm har, på uppdrag av Stockholms stad samt SFI8-gruppen (Danderyd, Täby, Vallentuna, Österåker, Vaxholm, Solna, Sollentuna och Upplands-Väsby), haft totalt **5 233** (1 674) unika deltagare. Sammanlagt har **1 375** (621) betyg utfärdats, varav **24** (0) betyg på studieväg 1, **581** (178) betyg på studieväg 2 och **770** (443) på studieväg 3.

De flesta av SFI:s deltagare läser på heltid men kurserna kan också kombineras med praktik, arbete och studier i andra ämnen. Vi erbjuder undervisning på såväl dagtid som kvällstid samt på lördagar. Målet är att alla deltagare så snabbt som möjligt ska komma vidare i arbete eller fortsatta studier. Genomsnittstiden för att bli färdig är två år för den som har upp till nio års utbildning från hemlandet och ett år för den med gymnasial utbildning.

För den som vill studera mer intensivt finns möjlighet till extra tillval. Genom kurser i grammatik, svensk grammatik på modersmålet, skrivande och digital storytelling gör vi lärandet både mer effektivt och lustfyllt.

SÅ GJORDE VI SKILLNAD UNDER 2016:

Undervisning i Studieväg 1

Under 2016 började ABF Stockholm anordna undervisning inom SFI studieväg 1. Deltagare på studieväg 1 har ingen eller väldigt kort skolbakgrund och första mötet med skolvärlden är ofta SFI. Läs- och skrivutveckling är en betydande del av arbetet inom studieväg 1 för att ge eleverna nya redskap att tillgodogöra sig all den text som förekommer i samhället. Studieväg 1 består av kurserna A–D där undervisningen går från det konkreta, handfasta till abstrakta, teoretiska modeller och kunskaper - utifrån deltagarens utvecklingskurva.

Språkpraktik öppnade dörrar till arbete

Under 2016 fördjupades och utvecklades arbetet med språkpraktik för våra deltagare inom SFI med stöd av praktiksamordnare. Deltagare från samtliga studievägar har deltagit i språkpraktiken, varav en stor andel fått arbete efter avslutad praktik. Särskilt stor vikt vid deltagarens individuella erfarenheter, kompetenser och språkutveckling ägnas

vid matchning mot rätt arbetsplats där praktiken genomförs. På så sätt får deltagaren möjlighet att använda sina kunskaper i svenska i autentiska sammanhang och därigenom utveckla sitt språk och integreras i samhället genom nya sociala kontakter.

Bloggen gav lärandet nya dimensioner

Under 2016 klev ABF Stockholm SFI in i bloggssfären: nya former för interaktivt lärande och ökad delaktighet tog fart. Genom pedagogiskt utformade inlägg som bjöd in till repetition, reflektion och delaktighet interagerade deltagarna skriftligt och fördjupade därigenom sin förståelse och kunskap. Syftet med bloggen var att öka graden av kommunikation mellan deltagare och skola men också mellan deltagarna, tillika öka flexibiliteten och individanpassningen. Löpande utvärderingar och en skriftlig enkät visade vid årets slut att bloggen som pedagogiskt verktyg varit mycket uppskattat och framgångsrikt – arbetet fortsätter kommande år.

Anna Ekström

Bildning är det som är kvar
sedan vi glömt allt vad vi lärt oss

” Så definierade Ellen Key det smått illusoriska bildningsbegreppet. Det är elegant. Men kan en definition som avgränsar något till vad det inte är verkligen definieras som en definition? Kanske. Men i det ligger underförstått att kunskapen – allt vad vi lärt oss – är bildningens eviga följeslagare och komplement. Starka tillsammans, svaga var för sig.

I den svenska skolpolitiska debatten finns ett stort fokus på kunskap. Stor möda läggs ner på att mäta elevers kunskapsutveckling och skolor betygsätts därefter. Internationella kunskapsmätningar som PISA och TIMSS spelar stor roll för utvecklingen av den svenska skolan.

Jag tillhör dem som tror att det svenska skolsystemet är betjänt av att ha ett tydligt fokus på kunskap. Utan kunskapsmätningar som är jämförbara över tid skulle vi veta mycket mindre om hur exempelvis klyftorna har ökat i skolan. Samtidigt är det tydligt att det som mäts ofta blir det man fokuserar på i

klassrummet. Det som mäts blir det som görs. Faran är att det enkelt mätbara kommer i centrum i stället för skolans uppdrag att även arbeta bildande.

Min vision är den jämlika kunskapsskolan, där fokus ligger på både kunskap och bildning och där alla skolor är bra skolor. Alla ska få samma chanser att, efter sin förmåga och med stöd utifrån sina behov, nå sina högsta möjliga höjder av kunskap och bildning.

Bildningen, det som är kvar, är inte lätt att mäta och ändå så oändligt viktigt. Kunskap kommer vilse på egen hand. Bildningen är det som ger kunskapen styrfart och riktning och det som gör att elever i svensk skola blir till medborgare som deltar och bygger vårt demokratiska samhälle.

Skolans viktigaste uppdrag är att skapa denna helhet.

Anna Ekström, Gymnasie- och kunskapslyftsminister

ELVIRA Kunskapsutveckling

Utbildningsföretaget ELVIRA, dotterbolag till ABF Stockholm, utgör den tredje verksamhetsgrenen. Sedan 1994 bedrivs uppdragsutbildningar och etableringstjänster inom ELVIRA för nyanlända, yrkesarbetande som vill växa i sin yrkesroll, eller arbetsökande som vill öka sina chanser till jobb. De flesta uppdrag är upphandlade enligt LOU eller LOV.

FAKTA

VD: Pernilla Berg, ingår i koncernledningen

OMSÄTTNING 2016

16 MSEK

ökning med 45% sett till föregående år (2015: 11 MSEK)

SAMHÄLLSORIENTERING FÖR NYANLÄNDA PÅ

13

olika språk genomfördes på uppdrag av Centrum för samhällsorientering i Stockholms län.

KOMMENTAR:

Under 2016 ökade Elviras omsättning med 45 procent. 79 anställda medarbetare, varav majoriteten besitter flerspråkig kompetens, bidrog till goda resultat för deltagare och uppdragsgivare.

Under året skedde en utveckling av uppdragens karaktär där större insatser riktades till utbildning av deltagare som stod långt från arbetsmarknaden.

Skräddarsydda utbildningar beställs av och genomförs för företag och ABF:s medlems- eller samarbetsorganisationer. Med uppdragsgivare som bland annat Arbetsförmedlingen, fackliga organisationer och privat näringsliv utförs utbildningsinsatser och omställningsarbete för att öka individens chanser till arbete. Genom skräddarsydda utbildningar och kurser, erfarna samhällskommunikatörer och engagerade pedagoger gör vi skillnad för varje enskild deltagare och för samhället i stort.

SÅ GJORDE VI SKILLNAD 2016

Fler deltagare i Stöd och matchning

Under 2016 intensifierades samarbetet med rekryterande arbetsgivare och bidrog till att 35 procent av de inskrivna deltagarna gick vidare till arbete. Den

deltagargrupp som ELVIRA fokuserade särskilt på var individer som stod längst ifrån arbetsmarknaden: tack vare insatser anställdes många och återetablerades på arbetsmarknaden. Totalt deltog 258 personer.

Svenska från dag ett i samarbete med Birkagårdens folkhögskola

Under hösten 2016 deltog 95 asylsökande personer i lärarledd svenskundervisning. Undervisningen har fokuserat på den kommunikativa förmågan i syfte att rusta deltagarna för delaktighet och integration i det svenska samhället. Verksamheten har även syftat till att skapa en meningsfull tillvaro för deltagarna i väntan på besked om uppehållstillstånd.

Praktiskt stöd till nyanlända växte

Praktiskt stöd till nyanlända är en upp-

handlad verksamhet i Solna stad. Syftet är att hjälpa nyinflyttade invandrare att etablera sig, i den av kommunen, anvisade lägenheten och att ge praktiskt stöd kring ekonomi, skola, barnomsorg och andra kontakter som är viktiga i det svenska samhället. 255 deltagare fick stöd under 2016, jämfört med de fem familjer som under 2015 deltog i verksamheten.

Kompetensutveckling till företag och organisationer

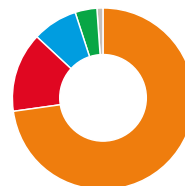
Kompetenshöjande insatser för företag och organisationer har genomförts vid 30 (17) tillfällen med sammanlagt 450 deltagare. En av insatserna som genomfördes var på uppdrag av IF Metall på förbunds nivå: deltagare från hela landet utbildades i Office-paketet med mycket gott resultat och nöjda deltagare.

ELVIRAS VERKSAMHET 2016

	Omfattning	Antal kurser	Deltagare	Procent
Samhällsorientering	60 tim	126	1 890	59%
Etableringskurs	6 mån	Löpande intag	98	3%
Praktiskt stöd i Solna	2 veckor	Löpande intag	254	8%
Asylsvenska	1 dag	12	144	4%
Stöd och matchning	3–9 mån	Löpande intag	258	8%
Kompetensutveckling	1–10 dag	30	450	14%
Omställning	1 år	Löpande intag	30	1%
Svenska dag 1	7–10 veckor	5	95	3%

DELTAGARE INDELADE I MÅLGRUPPER

- Nyanlända 73%
- Anställda 14%
- Arbetsökande 8%
- Asylsvenska för volontärer 4%
- Uppsagda 1%

Anders Ygeman

ABF är lika relevanta idag som för 100 år sedan

” 1916 dikterade klassamhället varenda del av människans liv. Tjockleken på plånboken var en direkt måttstock för hälsan, livschanserna och tillgången till bildning och kultur.

Välfärdsstatens framväxt, globaliseringen och digitaliseringen är bara tre exempel på innehållet av den hundraåriga resan fram till idag.

Det betyder inte att vi saknar utmaningar i Stockholm. Ingenstans i Sverige finns större skillnader mellan fattiga och rika som här. Ingenstans i Sverige kan man åka en så kort bit med tunnelbanan som mellan Östermalmstorg och Skärholmen och hitta en medellivslängd som skiljer med fyra år. Lika stor skillnad som mellan Sverige och Albanien. Ingen annanstans i Sverige finns så många skolor att välja på, och så stora skillnader i utbildningsresultat. Ingen annanstans är inkomstskillnaderna så påtagliga.

Runt om i Stockholm, längs stadens röda, gröna och blåa kärl lever människor fortsatt med stora skillnader i livschanser.

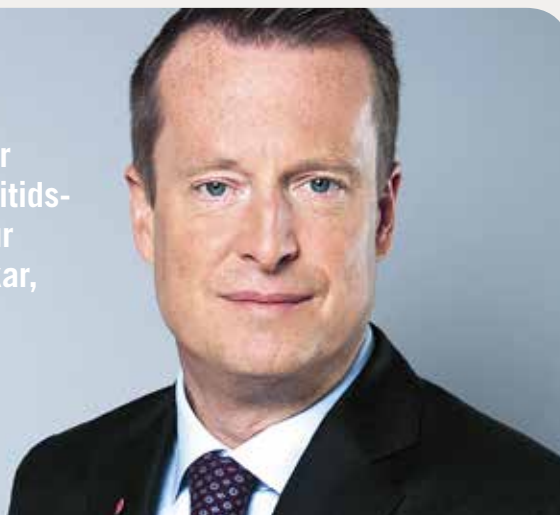
För att bekämpa ojämlikheten krävs fler jobb, en bättre skola och stark ekonomisk utveckling och utjämning. Därför satsar regeringen tio miljarder kronor i jobb, skola och välfärd. Sedan regeringen tillträdde har ungefär 150 000 fler människor ett jobb att gå till och ungdomsarbetslösheten är den lägsta på 13 år. Nu genomförs den största bostads-satsningen på 20 år. Här i Stockholm slår bostadsbyggandet rekord och det har faktiskt inte byggts såhär mycket sedan miljonprogrammets dagar. Sedan regeringen tillträdde arbetar 13 000 fler vuxna i skolan.

Men ett jämlikt samhälle handlar om mer än så. Det handlar om fritidsaktiviteter. Om studiecirklar i hur man bäst kan uttrycka sina tankar, idéer och känslor. Om de konkreta verktygen för att påverka sitt eget liv, sin egen skola eller sitt eget grannskap.

Då öppnade ABF dörrarna till litteratur, kultur och bildning för tusentals arbetare. Idag ger ABF tusentals nyanlända nyckeln till det svenska språket. Arbetarnas bildningsförbund är precis lika relevanta idag som för 100 år sedan.

”

Men ett jämlikt samhälle handlar om mer än så. Det handlar om fritidsaktiviteter. Om studiecirklar i hur man bäst kan uttrycka sina tankar, idéer och känslor.

Anders Ygeman
Inrikesminister
Ordförande
Socialdemokraterna
i Stockholm

Restaurang Cirkeln

I samband med ABF-husets ombyggnation 2015 inrättades en ny verksamhet inom ABF Stockholm; Restaurang Cirkeln. En restaurang med uppdrag att stödja verksamheten och deltagarna med mat och dryck som smakar och gör gott men som även har i uppdrag att få fler stockholmare att upptäcka ABF Stockholm och göra ABF-huset till sitt.

VD: Oskar Brobacke

Under 2016 har Cirkeln mött besökares olika behov vid olika tidpunkter på dygnet – utan att göra avkall på hantverk eller råvaror. Menyn är säsongsbetonad med närproducerade och ofta växtbaserade råvaror. Cirkeln har jämte sitt uppdrag att driva verksamhet utifrån ett idéburet företagande även i uppdrag att vara folkbildande genom integrerade programaktiviteter. På Cirkeln tar kultur, samhällsdebatt och inspirerande möten plats tillsammans med vällagad mat och välkomnande service.

I sin roll som ABF Stockholms restaurang erbjuder Cirkeln all form av catering till medlemsorganisationer, samarbetsparter och externa konferensgäster. Utifrån behov och önskemål skapar Cirkeln lösningar som mättar, inspirerar och tillför mervärde för det möte eller konferens som äger rum, i ABF-huset eller på annan plats. 2016 etablerades Cirkeln ytterligare

hos stockholmarna: fina recensioner i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter visar att Cirkeln fyller ett tomrum.

Hållbarhet

Bolaget har ett fokus på hållbarhet i sin verksamhet. Råvarorna är till största möjliga del närodlade och certifierade av KRAV, FairTrade och MSC.

Ekonomiskt resultat 2016

Det ekonomiska resultatet 2016 präglas av den uppstartsfas och de investeringar som naturligt följer en nyetablering. Cirkeln förväntas från och med 2017 nå hållbar balans mellan de tre uppdragen: levererad service, besöksdrivande erbjudande och affärsmässighet.

Hållbar utveckling

ABF Stockholm verkar för ett demokratiskt och hållbart samhälle. Vi utgör en viktig arena för hållbar utveckling där ökad medvetenhet, kunskap om miljöpåverkan och aktivt arbete är en central del av vår operativa och strategiska verksamhet. Som aktör avser vi lämna minsta möjliga avtryck.

ABF Stockholms miljöarbete och miljöledningssystem

ABF Stockholms miljöarbete sker utifrån vår miljöpolicy och enligt de miljömål och handlingsprogram som upprättas årligen i verksamhetsplanen.

Ledningsgruppen för ABF Stockholm har ett övergripande ansvar för beslut och styrning av miljöarbetet. Det innebär beslut om miljömål, miljöbudget, åtgärder och rutiner.

Utifrån de övergripande miljömål som beslutats sätter respektive skol/utbildningsverksamhet sina specifika mål i sin verksamhetsplan.

Dessa mål följs upp kvartalsvis av enhetschefer och verksamhetschefer tillsammans med medarbetare.

PRIORITERADE OMRÅDEN TILL 2020

ABF Stockholm har fyra prioriterade miljöområden till 2020.

Materialval och inköp

Inom ABF Stockholm är målet att samtliga medarbetare ska vara införstådda och agera enligt miljö- och inköbspolicy för att sträva efter att de produkter som köps, så långt det finns möjlighet, är miljömärkta.

Avfall och sopsortering

ABF Stockholm har som mål att alla verksamheter ska ha kunskap och ges möjlighet att sortera avfall. Målsättningen är att genom medvetna val minska sop- och avfallshantering.

Energi

ABF Stockholm arbetar systematiskt med att minska elförbrukningen. Detta sker genom att använda lågenergilampor, släcka belysning, ha rörelsestyrd belysning och använda timers. I gällande elavtal ska elen produceras från förnybara energikällor och vara miljövänlig.

Delaktighet och kompetens

ABF Stockholm informerar om miljöledningssystemet och miljöpolicy till samtliga medarbetare och elever. Varje verksamhet/skola har specifika mål för sitt miljöarbete som kommuniceras till hela verksamheten.

Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet utgår från ABF:s människo-, kunskaps- och samhällssyn, folkbildningens syften samt utifrån nationella styrdokument och uppdragsgivares mål och beställningar.

Deltagares upplevelser och synpunkter, mätbara kvantitativa resultat, verksamhetsvolym och ekonomi följs kontinuerligt och samlas in för analys och förbättringsåtgärd på relevant nivå. Styrelsen tar kontinuerligt emot skriftliga rapporter och fattar beslut om övergripande förbättringsåtgärder.

Uppdragsgivare och intressenter

Nya verksamheter tillkommer och befintliga verksamheter utvecklas i förhållande till samhällsutvecklingen och deltagares behov och upplevelser. Det systematiska kvalitetsarbetet fungerar som motor för utvecklingen.

Föreningens verksamhet utgår alltid från deltagarens perspektiv. Ytterst är det föreningens medlemmar som är uppdragsgivare. Eftersom föreningens verksamhet drivs och finansieras på olika sätt inom olika områden betraktas även beställare och/eller det offentliga tillsynsmyndigheter som uppdragsgivare.

Interna regelverk

- ABF:s idéprogram
- ABF Stockholms stadgar
- Styrelsens arbetsordning
- Tillsammans 2020 – Vision & strategi 2015–2020
- Policyer och riktlinjer

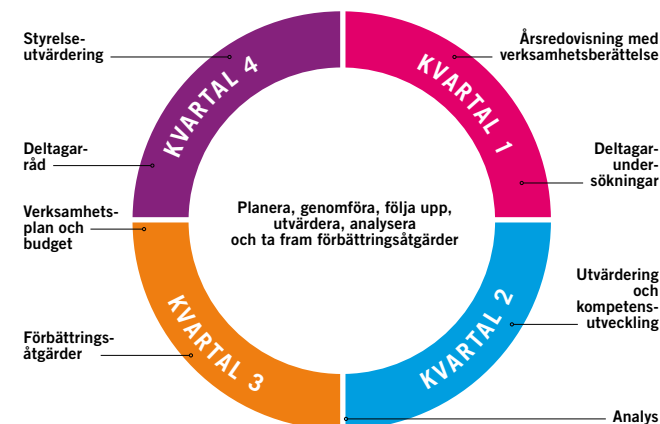
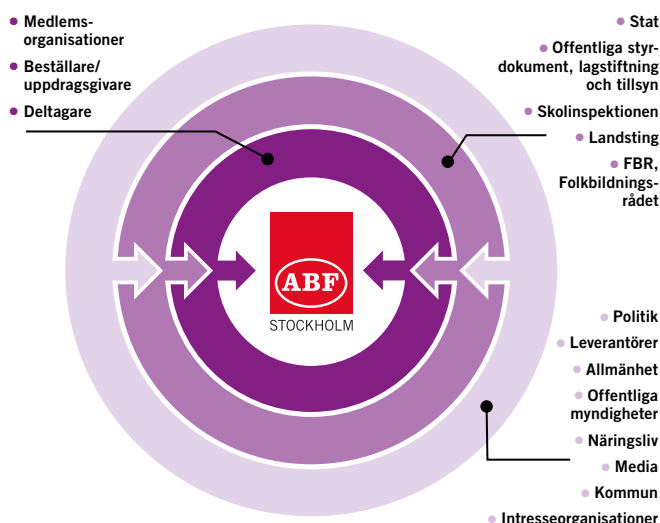
Generellt kvalitetsledningssystem

På ett övergripande plan har därför ABF Stockholm ett generellt kvalitetsledningssystem vars huvudmoment sammanfattas i ovanstående modell.

Modellen tydliggör att kvalitet inte bara är lika med måluppfyllelse i förhållande till beställares uppdrag. För ABF Stockholm är kvalitet även den positiva skillnad för människa och samhälle som verksamheten resulterar i, det vill säga effekt i form av samhällsnytta och upplevd utveckling för deltagare i olika verksamheters målgrupper.

Kvalitetsledningssystemet följer en systematisk cykel som genomförs på olika nivåer i organisationen.

Uppdragsgivare och intressenter kan beskrivas så här:

Christine Bylund

När samhällskartan har stora hål

” För mig är vägen till bildning att få prova sig fram, göra något jag inte gjort förut, försöka tillsammans med andra.

” För mig är bildning att kunna orientera sig i det samhälle en har runt sig. Men också att förhålla sig frågande till det, inte bara följa den karta som en får i handen utan kunna se den ovanifrån. Se andra platser, utkikstorn och kullar, dalar eller städer där en inte tidigare varit. Bildning är att förstå var en är, men också åt vilket håll en vill.

För mig är vägen till bildning att få prova sig fram, göra något en inte gjort förut, försöka tillsammans med andra. Ett sista steg är också att dela med sig av den kunskap en fått, att själv vara den som bildar – eller utbildar.

Som person med normbrytande funktionalitet, eller funktionsnedsättning, är det inte självklart att kunna bilda sig, varken på högskola, universitet eller någon annan stans. Det är inte heller självklart att någon ska uppfatta en som bildad på något vis. Samhällskartan en får i handen har stora fläckar, hål och hinder, ingen förväntar sig att du ska kunna tyda den, veta var du är eller åt vilket håll du vill.

Därför är folkbildning, att kunna orientera sig, pröva och försöka och själv ge vidare det en fått en otroligt viktig del i den funktionshinderpolitiska kampen för ett jämlikt och rättvist samhälle. Länges har vi gjort det under lika-lär-lika-principen. Bildat, stärkt och utbildat oss tillsammans.

På ABF Stockholm har jag och andra fått möjlighet, tid och plats att göra just det. Utforska och rita kartan så som den ser ut från vår utkikspunkt. Debattera, diskutera, skapa och ge vidare till andra vad vi fått.

För mig är det bildning, folkbildning, att få möjlighet att själv förstå, förändra och skapa det samhälle jag – vi – lever i. Hurra för det!

Christine Bylund

Doktorand vid Umeå universitet, skribent och scenkonstnär.
I samarbete med ABF Stockholm har hon producerat föreställningen
Cripease, en kabaré om makt, sexualitet och funktionalitet.

”

Bildningsförbunden kan nu som tidigare underlätta för människor att orientera sig i denna kulturella terräng och ge dem chansen att uppleva något de inte visste att de gillade. I grunden är det väl just det som är demokratins kultursyn.

Carl Tham

Demokratisk bildning

”

Demokratis kultursyn borde vara något annat än bildningsförbundens högdragna kvalitetstänkande och nedlåtande syn på populärkultur. Ungefär så var budskapet i författaren Bengt Nermans bok ”Demokratis kultursyn” som kom 1962. (Det var trolöshetens tid när många intellektuella ansåg att trolöshet var den enda möjliga förhållningssättet till tidens dogmer och Bengt Nermans bok en trolöshetens lov i bildningens värld.) Han ville riva murar mellan den höga kulturen och den låga och han ifrågasatte vad han ansåg vara bildningsförbundens försök att kulturellt uppfostra människor. Debatten blev omfattande, tidvis hetsig, bildningsförbunden kände sig kränkta men så småningom tynade den bort. Möjligen kvarlämnade den en känsla av att kulturella barriärer borde rivas.

Idag är en liknande debatt närmast otänkbar. Murarna har fallit, på gott och ont. Då och då talas det argsint om finkultur och eliter men det får inget riktigt fäste. Populärkultur har ju en ofantlig omfattning och sätter sin prägel på hela samhället. Men det hindrar inte att det också finns ett starkt och levande konstliv av annat slag, vars utövare och publik inte bekymrar sig så mycket om vad är högt och lågt men som kräver kvalitet.

Bildningsförbunden kan nu som tidigare underlätta för människor att orientera sig i denna kulturella terräng och ge dem chansen att uppleva något de inte visste att de gillade. I grunden är det väl just det som är demokratis kultursyn.

Carl Tham
Samhällsdebattör och politiker
Utbildningsminister 1994–98
Ambassadör i Berlin 2002–06

Filip Wijkström

Förankra makten i uppdraget – med blicken bortom möjligheternas gräns

” ABF Stockholm 100 år. Under decennier har man försett Stockholm och stockholmarna med vågor av idéer – och verkstad för att dela dem. Ett ben i egna rörelsen och det andra stadigt förankrat i samhället utanför. Drygt 50 år efter att ABF-huset uppfördes – många mil av tankar och samtal senare – har det genomgått en välbehövlig ansiktslyftning.

Samhällskontraktet omförhandlas och civilsamhället omgestaltas. Organisationer som bärs av idéer är de viktigaste aktörerna i den pågående omförhandlingen. Idéer som bär och driver organisationslivet reser in från andra delar av världen. De översätts i till ”svenska” och vävs ihop med tidigare generationer samhälle, som vi beskriver i vår nya bok om civilsamhället i det transnationella rummet. Idéerna och idébärande aktörer driver utvecklingen vidare. Så gick det till igår. Så går det till i dag. Så går det till även imorgon. Folkbildningen är inget undantag – snarare paradexempel.

Hoppet om att ”en annan värld är möjlig” lånar ABF in och gör till grundbult för sitt idéprogram direkt ur globala rättviserörelsen och World Social Forum. Det kräver styrelser och förtroendevalda som både orkar simma motströms och hålla i makten. Tre idéer för att underlätta detta:

1. *Förbättra förutsättningar för styrelsen att läsa av och rita om kartan, för att staka ut kursen inte bara för organisationen utan också för nästa version av samhället.*
2. *Koppla arbetet än tydligare till portalparagraf och grundläggande uppdrag.*
3. *Skapa verktyg för att rekrytera, utbilda och utvärdera nyckelpersoner i organisationen.*

Central är tron på att en annan värld faktiskt är möjlig. Ett hopp som också förpliktigar. Är man i huvudsak nöjd med situationen eller saknar ambition att påverka är det enklare. Då handlar det om att läsa kartan och anpassa sig. Paradoxalt tycks det krävas tydligare regler och envisare koppling till uppdrag och visioner i verksamhet som strävar efter att göra en annan värld möjlig.

Vad idéprogram – och entréns nya välkomnande ansikte – innebär för verkstäderna i ABF-huset får framtiden utvisa, men ambitionen imponerar. Smaka på: ”Gör en annan värld möjlig!” En värld buren av krafter bortanför och förbi den krassa strävan efter högre vinst som definierar näringslivet. En värld som växer fram utanför hemmets patriarkala strukturer. En värld både större och öppnare än de snäva nationella intressen som frodas i statsapparaten.

Filip Wijkström,
Docent Handelshögskolan i Stockholm

Årets resultat – en avslutande kommentar

Som idéburen bildningsspecialist finns ABF Stockholms incitament i det individ- och samhällsnyttiga. ABF Stockholm verkar på konkurrensutsatta marknader och synliggör hur vinstutdelning inte är ett nödvändigt motiv för att driva och utveckla bärig verksamhet.

Som idéburen bildningsspecialist finns ABF Stockholms incitament i det individ- och samhällsnyttiga. ABF Stockholm verkar på konkurrensutsatta marknader och synliggör hur vinstutdelning inte är ett nödvändigt motiv för att driva och utveckla bärig verksamhet.

Årets kraftiga expansion är exempel på att idéburen verksamhet med rötter i folkrörelse och kooperativt tänkande har mervärde och skapar samhällsnytta. Årets ekonomiska resultat visar en påtaglig tillväxt med ekonomiskt underskott. Vid årets slut var det ekonomiska resultatet minus 4,8 miljoner kronor efter ianspråktagande av avsatta utvecklingsmedel. Resultatet föranleder noggrann verksamhets- och finansiell styrning under kommande år men bör även sättas i perspektiv till de gångna årens verksamhets- och finansiella

utveckling. Under åren 2011–2015 har föreningen genererat stabila, positiva överskott i långsam tillväxt – en rörelse vi återgår till. För mer information, se Finansiella rapporter, årsredovisning 2016.

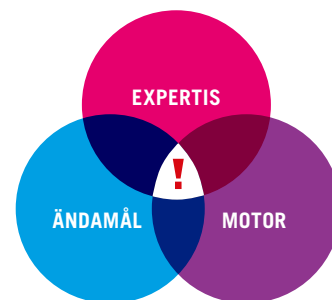
ABF Stockholm agerar när tre väsentliga områden möts. Först då kan övergripande mål nås på ett framgångsrikt och hållbart sätt:

EXPERTIS vår kompetens och förmåga att vara bildningsspecialist

ÄNDAMÅL syftet med verksamheten och våra värderingar

MOTOR långsiktig finansiering är möjlig

Som idéburen aktör räknas inte vårt resultat enbart i monetära medel, vinsten finns också i upplysning, individuellt och kollektivt makttagande – i folklig bildning och ytterst frigörelse

och demokrati. För att kunna bidra med denna samhällsnytta behöver ABF Stockholm ha finansiell styrka som ger möjlighet till tillväxt och utveckling. ABF Stockholms övergripande finansiering ska ha en vägd och riskbedömd balans för att skapa långsiktig finansiell stabilitet. Så säkerställer vi vår förmåga att bidra till ett mer demokratiskt samhälle där livslångt lärande, framtidstro och egenmakt har en omistlig plats.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE * Föreningens ekonomiska utveckling i sammandrag

	2016	2015	2014	2013	2012
ABF:s avdelning i Sthlm					
Nettoomsättning, tkr	159 647	106 031	104 951	99 644	96 933
Resultat efter finansiella poster, tkr	-8 637	3 523	7 406	2 088	3 081
Balansomslutning, tkr	123 667	91 846	87 411	82 616	80 189
Soliditet, %	53,3	81,2	81,4	77,2	76,9
Koncernen					
Nettoomsättning, tkr	181 157	120 931	120 657	112 483	108 168
Resultat efter finansiella poster, tkr	-8 775	-98	10 266	4 033	2 858
Balansomslutning, tkr	210 911	152 673	137 179	130 222	126 636
Soliditet, %	35,9	55,4	61,7	57,2	55,6

Nyckeltaldefinitioner framgår av not 1 i Finansiella rapporter, årsredovisning 2016.

* Jämförelsetalen för år 2012 har inte räknats om vid övergången till BFNAR 2012:1 (K3).

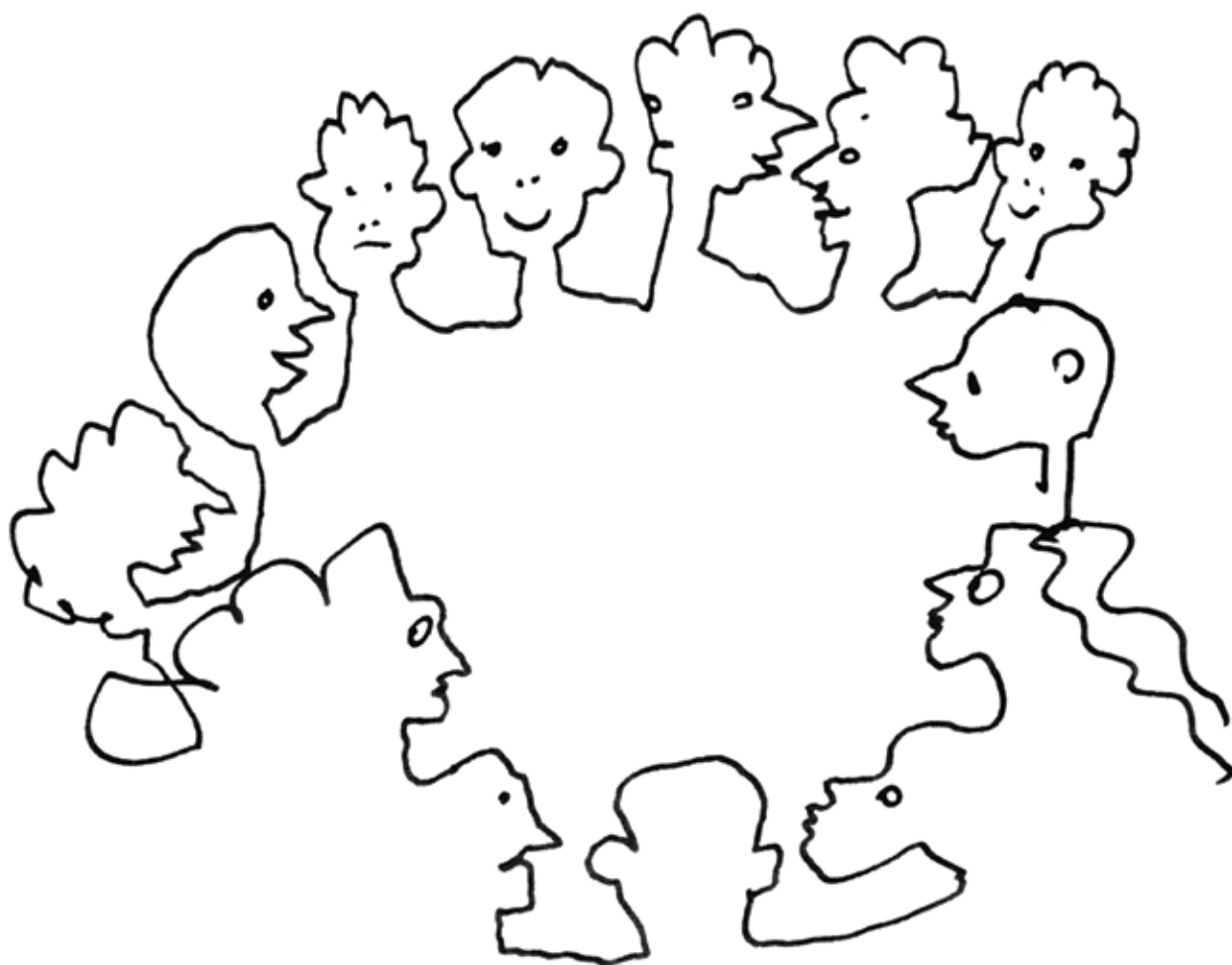
MER INFORMATION:
Finansiella rapporter,
årsredovisning
2016.

”

Med olika former av folkbildning och opinionsbildning vill ABF Stockholm bidra till att förverkliga visionen att annat Stockholm är möjligt: där klyftorna mellan stadens invånare successivt minskar och människor har större makt över sina liv; där människor är mer än kunder på olika marknader – engagerade medborgare med framtidstro; där människor tillsammans ser bortom den egna horisonten och agerar solidariskt; och där bildning, utbildning och kulturdeltagande är en jämlik tillgång och inspirationskälla för både individens och kollektivets utveckling och förändringskraft.

”

Meningen med varje cirkel, grupp eller föreläsningsserie är att nya utsikter skall öppnas mot verkligheten. Fönster ska slås upp för belysning och orientering, för kunskaper och upplevelser.

Huset vid Sveavägen har många fönster. De sitter inte bara på fasaden. De har sina motsvarigheter i det inre arbetet.

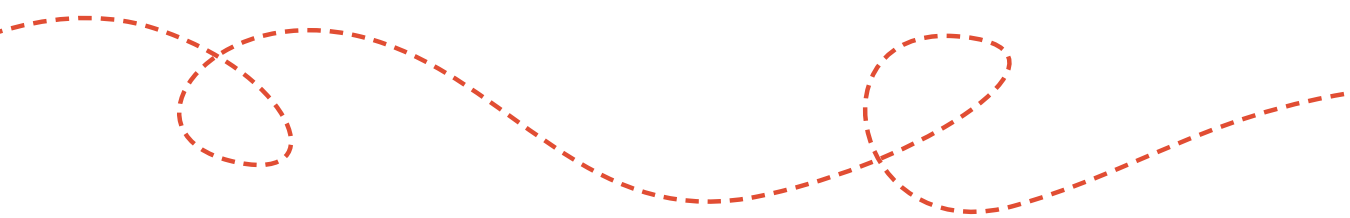
Men de kan bli flera.

Vi vill att de ska bli det.

Till det önskar ABF i Stockholm vara en verksam hjälp!

”Någon gång under mitten av 90-talet hade vi hjälp av en reklamare/AD, Leif Dahlgren, för produktion av studieprogram och flygblad. Han var kompis med Slas och frågade honom om han hade lust att hjälpa oss att illustrera studieprogram och flygblad. Slas gjorde ett antal illustrationer efter en lista från oss med rubriker från studieprogrammet och på föreläsningar. Utifrån den listan producerade han i en rasande fart, som ju var hans signum, dessa teckningar. Det hände till och med att Leifs taxi stod på gatan och väntade medan Slas tecknade... Slas var road av uppdraget, han tyckte att ABF Stockholms verksamhet var viktig.”

Tove Bergqvist, pensionerad, numera ideellt engagerad, medarbetare

ABF STOCKHOLMS VERKSAMHET 2016

Produktion: ABF Stockholm i samarbete med Griller Grafisk Form AB

Fotografer: Magnus Glans, Kristian Pohl, Jan de Meyere och Vimar Ericsson/Stockholmskällan

Alexander Schaelss, Claes Herrlander, Mattias Vepsä

Caroline Tibell, Ylva Sundgren, Christer Landergren, Niklas Gustafsson

Wikimedia Commons, Wikipedia Public Domain, Adobe Stockphoto

Prepress och faktoruppdrag: Bildrepro Stockholm AB

Tryck och distribution: Ljungbergs Tryckeri AB

Papper: 300 g samt 150 g Munken Polar från Arctic Paper

Upplaga: 2 000 ex, april 2017

ABF:s avdelning i Stockholm • Org nr 802005-7405

ABF-huset • Sveavägen 41 • 111 83 Stockholm • 08-453 41 00

